

วิทยานิพนธ์

การศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
โรงเรียนคลองสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ปฐมภรณ์ ศรีนทร์ตัน

วิทยานิพนธ์(แผน ข)นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

วัน เดือน ปี..... 24 ส.ค. 2552 2550

เลขทะเบียน..... ๒๑๑๙๗๓ ★

เลขวิทยานิพนธ์
๑๗
๓๗๑.๑๐๒
ป๑๕๓
๑๕๕๐

A STUDY OF ADVANTAGE SURROUNDING CONTRIBUTING TO THE LEARNING
PROCESS OF KLONGSUMRONG SCHOOL'S STUDENTS UNDER THE OFFICE
OF SAMUTPRAKAN EDUCATIONAL SERVICE AREA ZONE 1

PATAMAPORN SARINTARAT

This research is a part of the study under the curriculum of Master of Education
Program in Educational Administration

2007

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

วิทยานิพนธ์ (แผน ข) การศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียน

คลองสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1

โดย ปฐมาภรณ์ ศรีนทร์ตัน

สาขา การบริหารการศึกษา

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ (แผน ข) รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์

กรรมการ

ดร.นงลักษณ์ เรือนทอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ (แผน ข) ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

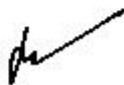

.....ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สราวุธ เศรษฐขจร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ (แผน ข)

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรทิพัฒน์ เพิ่มผล)

..... กรรมการ
(ดร.นงลักษณ์ เรือนทอง)

..... กรรมการและเลขานุการ
(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

ปฐมภรณ์ ศรีนทร์ณี. (2550). การศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. วิทยานิพนธ์ (แผน ข) ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์, ดร.นงลักษณ์ เรือนทอง

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและระดับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยจากกลุ่มประชากรจำนวน 30 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 1 คน และครูผู้สอนจำนวน 28 คน ในปีการศึกษา 2550 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับใน 4 ด้านคือ 1) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย 2) ด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดี 3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 4) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 65 ข้อ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ(%) ค่าเฉลี่ย(\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัย พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาดเป็นระเบียบ ปลอดภัยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดี และด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

Patamaporn Sarintarat. (2007). A study of advantage surrounding contributing to the learning process of Klongsumrong school's students under The Office of Samutprakan Educational Service Area Zone 1. Master of Education. Bangkok : Graduate School of Bansomdejchaopraya Rajabhat University.
Advisors : Assoc. Prof. Manee Hemthanon, Dr.Nongluk Rueanthong.

The purpose of this research was to study of the arrangement of advantageous surrounding contributing to the learning process of Klongsumrong school's students. The population of this research were 1 director, 1 Assistance director and 28 teachers, totaling 30 persons, for the academic year B.F.2550 (2007). The tools used in this research were 5-level rating scale questionnaires for 4 parts 1) The administration on clean, orderly and safe environments. 2) The good utility administration. 3) The environmental administration suitable for the learning outside the classrooms. 4) The environmental administration suitable for the learning inside the classrooms. Totaling 65 questions. And the statistics in analyzing the data were frequency, percentage (%), mean score (\bar{x}), and the standard deviation (S.D.). An analysis with computer programs.

The result of this research found that the overall environmental administration suitable for the learning of the students were at the high level. On the consideration of each part, it was found that the parts which its mean was ranked in the highest level was the administration on clean, orderly and safe environments. The next ones were the good utility administration and the environmental administration suitable for the learning inside the classrooms respectively and the parts which its mean was ranked in the lowest was the environmental administration suitable for the learning outside the classrooms.

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้อย่างสมบูรณ์ด้วยความกรุณาและช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์ ดร.นิวัตต์ น้อยมณี และผู้อำนวยการ นงลักษณ์ เวื่อนทอง ที่ให้ความกรุณาตลอดเวลา ให้คำแนะนำในด้านเนื้อหา ด้วยความกรุณาถ่ายทอดความรู้ ให้คำปรึกษาแนะนำปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง จนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เขียมสะอาด รองคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่ช่วยเหลือดูแลตรวจสอบในเรื่องภาษาอังกฤษ

ขอขอบพระคุณ นายชัชวาลย์ งามท่า ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองสำโรง นายสกล รุ่งโรจน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนามแดง และนายชวพล บริรัตนวงษ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางนางเกรง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแก้ไขและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ให้สมบูรณ์เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนคลองสำโรง ที่กรุณาช่วยตอบแบบสอบถามในการทำวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอน้อมระลึกถึงพระคุณอันสูงสุดของคุณพ่อ คุณแม่ ผู้เป็นแรงบันดาลใจ ให้การอบรมสั่งสอน ปลูกฝังความใฝ่รู้ในการศึกษา พร้อมทั้งให้กำลังใจ ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนถ่ายทอดความรู้ ช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยจนประสบผลสำเร็จ

ปฐมภรณ์ ศรีนทร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
ประกาศศุภณูปการ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภูมิ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม.....	7
สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้.....	17
อิทธิพลของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน.....	19
แนวการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน.....	20
บทบาทของบุคลากรในโรงเรียน.....	26
ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนคลองสำโรง.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
ประชากร.....	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	60
สรุปผลการวิจัย.....	60
อภิปรายผล.....	61
ข้อเสนอแนะ.....	64
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	65
บรรณานุกรม.....	66
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย.....	71
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	74
ภาคผนวก ค หนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล.....	81
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	82

สารบัญตาราง

ตารางที่

	หน้า
1 แสดงสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	51
2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ของนักเรียนรวมทุกด้าน.....	53
3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่สะดวกเป็นระเบียบปลอดภัย.....	54
4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดี.....	56
5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้.....	57
6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้.....	58

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

	หน้า
1 โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนคลองสำโรง.....	36
2 โครงสร้างการรับผิดชอบงานอาคารสถานที่โรงเรียนคลองสำโรง.....	37
3 สภาพที่ตั้งและบริเวณโดยรอบของโรงเรียน.....	38

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สิ่งแวดล้อมคือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต รวมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม มีอิทธิพลเกี่ยวโยงถึงกันเป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกันผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะมีส่วนสร้างเสริมหรือทำลายอีกส่วนหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สิ่งแวดล้อมเป็นวัฏจักรที่เกี่ยวข้องกันไปทั้งระบบ และมีความสำคัญสำหรับมนุษย์มาก สิ่งแวดล้อมได้ให้ประโยชน์แก่มนุษย์มากมายได้แก่ ปัจจัยสี่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค แต่ปัจจุบันนี้สิ่งแวดล้อมได้ถูกทำลายไปจนเกิดความเสียหายมาก เนื่องจากความไม่รับผิดชอบต่อส่วนรวม ไม่ช่วยกันดูแลรักษา ไม่อนุรักษ์ของมนุษย์ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการกระทำของมนุษย์ทำให้เกิดเป็นปัญหาต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เอง ทั้งในระดับประเทศ และระดับโลก โดยที่มนุษย์ต่างมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่คำนึงถึงสภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมไปอย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่มนุษย์จะต้องเร่งฟื้นฟูพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมอยู่ในขณะนี้ให้กลับคืนสู่สภาพปกติ เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาสากลที่มนุษย์ทุกคนต้องร่วมกันแก้ไข ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าหนทางในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่จะส่งผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ การให้การศึกษา

ในการจัดการศึกษา ภาครัฐเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาจึงกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนเป็นอันดับแรกคือให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม อารมณ์ มีความสามารถในการแก้ปัญหา ในส่วนของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2542) ในมาตรา 23(2) บัญญัติว่า การจัดการศึกษาจะต้องจัดการศึกษาให้มีความรู้และทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้ง ความเข้าใจและประสบการณ์ในเรื่องการจัดการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลยั่งยืนและจากมาตรา24(5) บัญญัติว่า สถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการสอน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรู้ การเรียนรู้และคุณลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์นั้นย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมและประสบการณ์ที่แต่ละคนได้รับรู้ประกอบกับการใช้สติปัญญาที่มีอยู่ตัดสินใจเลือกรับเรื่องราวที่ตนเองต้องการและได้กำหนดให้เป็นคุณลักษณะเฉพาะของตนขึ้น ดังนั้นองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อ

การเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนก็คือ สภาพแวดล้อมของทางโรงเรียนซึ่งนับได้ว่าเป็นสถานที่สำคัญต่อการเรียนรู้ และสร้างคุณลักษณะของมนุษย์ เป็นสถานที่อบรมสั่งสอนให้วิชาความรู้ ความคิด ทักษะและเจตคติอันจะนำไปสู่การดำรงชีวิตที่ดี รวมทั้งการพัฒนาสังคมให้เกิดความสงบสุข กรมวิชาการ (2545 : 12) สภาพสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนจึงมีอิทธิพลในการเสริมสร้างความคิด และคุณธรรมอันพึงประสงค์ให้แก่นักเรียน โรงเรียนใดมีสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ดี จะทำให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนเกิดความรู้สึกสบายใจ พึงพอใจ อบอุ่น ภูมิใจ มีความรู้สึกในความเป็นเจ้าของและอยากมาโรงเรียนแต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมไม่ดี ก็จะทำให้สมาชิกในโรงเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ขี้หวงและไม่อยากมาโรงเรียน สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนก็คือ ครู บริเวณโรงเรียนที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม ปลอดภัย มีชีวิตชีวา วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อาคารสถานที่ ได้รับการดูแลรักษาพร้อมที่จะให้ครู นักเรียนและบุคคลทั่วไปได้ใช้ตลอดเวลาซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความสะอาดสบายทางกายภาพ ทางอารมณ์อันจะส่งผลให้ครูและนักเรียนมีจิตใจที่เบิกบานแจ่มใส รักในความสวยงาม เรียบง่าย ก่อให้เกิดความรัก ความผูกพันในสถาบัน อันจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้นอีกด้วย ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนจึงเป็นเรื่องสำคัญ และเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และคุณลักษณะของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

กรมสามัญศึกษา (2536 : 8) เชื่อว่า บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีของโรงเรียน จะมีส่วนในการเสริมความคิด จิตใจ และคุณธรรมต่างๆ อันพึงประสงค์ โรงเรียนที่สะอาดร่มรื่น เรียบร้อย สดชื่น สงบ แจ่มใสมีชีวิต ชีวา วัสดุ อาคารสถานที่ ได้รับการดูแล มีความเป็นปัจจุบันพร้อมที่จะให้ครูและนักเรียนใช้ได้อย่างปลอดภัย ย่อมทำให้ครูและนักเรียนได้รับอิทธิพล ทำให้เป็นคนละเอียดอ่อน จิตใจแจ่มใส รักสวยรักงาม รักความสะอาด ความสงบ เรียบง่าย และรักความร่มรื่นไปด้วย ถือว่าเป็นคุณธรรมต่างๆอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร จึงเป็นการสมควรที่โรงเรียนจะต้องพยายามจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน เพื่อประโยชน์ในการที่เด็กจะได้พัฒนาให้เต็มความรู้ความสามารถ สุขวิช รังสิตพล (2540 : 8) ก็ได้กล่าวสอดคล้องกับความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของสิ่งแวดล้อมว่า ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกชื่นชมและประทับใจคือ สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าความรู้ภายในโรงเรียน จะมีส่วนทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพและส่งผลให้การปลูกฝังจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เกิดขึ้นเองในตัวผู้เรียน และตามความคิดเห็นของ สุภาภรณ์ กัลยาวิรัตน์ (2541 : 2) การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ มีความสำคัญในการช่วยให้นักเรียนได้ใช้ชีวิตอย่างเป็นสุขและปลอดภัย ถ้าโรงเรียนสามารถจัดสิ่งแวดล้อมได้ดีถูกต้องตามสุขลักษณะ นักเรียนย่อมมีคุณลักษณะที่ดีที่ได้จากโรงเรียนไปพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่บ้านและชุมชน

ปัจจุบันงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ต้องทำหน้าที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริม กิจกรรม และพฤติกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา จึงมีหน้าที่ต้องส่งเสริมความเจริญงอกงาม ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ และสังคมของนักเรียน การศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนให้ถูกต้องเหมาะสมนั้น นับได้ว่า เป็นสิ่งจำเป็นมากในการจัดการศึกษา เพราะจะทำให้โรงเรียนเป็นสถานที่ที่น่าเรียน อันจะนำมาซึ่งความรู้ ประสบการณ์ต่างๆ การดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมนั้นเป็นหน้าที่โดยตรงของทางโรงเรียน ที่จะต้องกำหนดให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการของสังคม เพราะตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียนนั้นสภาพแวดล้อมในโรงเรียนย่อมมีผลกระทบต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิตของผู้เรียน รวมทั้งอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน ดังนั้นในการจัดการศึกษาจึงต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีคุณภาพมากที่สุด โดยทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ เป็นคนที่รู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ รู้จักการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถปรับตัวให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และในฐานะที่มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ จำต้องดำรงอยู่รวมกันกับธรรมชาติอย่างกลมกลืน มนุษย์จึงต้องตระหนักถึงการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ทางโรงเรียนจึงควรจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ ในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนตามธรรมชาติ โดยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง ปลูกฝังเรื่องความสะอาด ความมีระเบียบวินัย เชื้อเพื่อแม่มีใจ มีความรักสามัคคี มีต้นไม้ แหล่งน้ำ ไร่ผลภวะ

โรงเรียนคลองลำโรง เป็นโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตั้งอยู่ที่ 140 หมู่ 7 ตำบลเทพารักษ์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในปีการศึกษา 2550 มีผู้บริหาร 2 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา 28 คน นักเรียน 656 คน โรงเรียนได้จัดการศึกษา ตามพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 ซึ่งได้กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาเป็น 4 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคลากร และงานบริหารทั่วไป

งานบริหารทั่วไป เป็นงานที่ครอบคลุมด้านอาคารสถานที่ การจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ การบริการนักเรียน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน งานด้านธุรการ โดยเฉพาะงานด้านอาคารสถานที่ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน นับว่าเป็นงานที่สำคัญ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและส่งผลให้เกิดการปลูกฝังจริยธรรม ตลอดจนเสริมสร้างเจตคติ ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

จากการสอบถามพูดคุยกับคณะครูและบุคลากรภายในโรงเรียนพบว่ามีความเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้แก่ โรงเรียนบริหารจัดการพื้นที่ซึ่งมีอยู่จำกัดให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า การจัดแหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์

สนามเด็กเล่น และการจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ทั้งภายในและภายนอกให้สะอาดร่มรื่น สวยงาม ปลอดภัย มีกิจกรรมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติงานโดยให้ครู นักเรียน และชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบจนได้รับรางวัลการจัดสถานศึกษาดีเด่นในด้านการพัฒนาองค์กรให้พร้อมบริการ(Resort Office)ตามกลยุทธ์ที่ 1 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 แต่ปัญหาของโรงเรียนได้แก่ มีบริเวณคับแคบ อาคารเรียนมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน มีจำนวนครูน้อยกว่าเกณฑ์ การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อม เป็นต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาศักยภาพแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและระดับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองลำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองลำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ปีการศึกษา 2550

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนคลองลำโรง รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนคลองลำโรง

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองลำโรง 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1.ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาดเป็นระเบียบ ปลอดภัย 2.ด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดี 3.ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 4.ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยในครั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้ใช้นิยามศัพท์ดังต่อไปนี้

สภาพแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่มองเห็นและมองไม่เห็น ทั้งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม ซึ่งมีอิทธิพลเกี่ยวโยงเป็นปัจจัยเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ หมายถึง การจัดสภาพต่าง ๆ ด้านกายภาพ ทางเคมี ทางชีวภาพ ทางเศรษฐกิจ ทางสังคม บรรยากาศ ทั้งภายนอกและภายในห้องเรียน การจัดระบบนิเวศวิทยาในโรงเรียนและชุมชนให้เรียนรู้เรื่องความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตที่ต่างมีประโยชน์เกื้อกูลกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาเสริมตามศักยภาพ

การจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบปลอดภัย หมายถึง โรงเรียนจัดบริเวณต่าง ๆ ของโรงเรียน มีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับร่มรื่นสวยงาม ห้องเรียน ห้องพยาบาล โรงอาหาร ห้องส้วม บริเวณที่ตม่น้ำ มีความสะอาดและเป็นระเบียบอยู่เสมอ บุคลากรในโรงเรียนประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีไม่ติดสิ่งเสพติดทุกชนิด มีวิธีการป้องกันนักเรียนถูกต่อลง และตรวจสอบการเข้าออกของบุคคลภายนอกอย่างเข้มงวด มีการจัดทำแผนป้องกันสารเสพติด

การจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดี หมายถึง โรงเรียนจัดระบบไฟฟ้า น้ำประปาที่ดีและมีประสิทธิภาพ

การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ หมายถึง โรงเรียนพัฒนาส่งเสริมให้สถานที่และบริเวณโรงเรียนสวยงาม ร่มรื่น มีแหล่งเรียนรู้ ที่พักผ่อน สนามกีฬา ป้ายคำขวัญ สวนหย่อม ห้องพักครู ห้องน้ำ ดั่งชยะอย่างเพียงพอ

การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ หมายถึง โรงเรียนได้จัดให้มีการส่งเสริมพัฒนาให้ครูและนักเรียน จัดห้องเรียนให้สะอาดเรียบร้อย ปลอดภัย มีบรรยากาศดี เอื้อต่อการเรียนรู้ ครูมีบุคลิกภาพดี และมีพฤติกรรมที่เหมาะสม

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนคลองลำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทราปราการ เขต 1 ซึ่งจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 1 คนและรองผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 1 คน ในปีการศึกษา 2550

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ทำการสอนในโรงเรียนคลองลำโรง จำนวน 28 คน ในปีการศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองตำโรง มีประโยชน์ของการวิจัยมีดังนี้

1. ทำให้ทราบถึงสภาพและระดับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองตำโรง

2. เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองตำโรง เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองตำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในปีการศึกษา 2550 ครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ใช้กรอบแนวคิดการวิจัยของนายอนันต์ พงษ์สงว เรื่อง การศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนเคหะบางพลี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ซึ่งศึกษามาจากเกณฑ์มาตรฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 24) เรื่อง การศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในมาตรฐานที่ 15 จากกรมวิชาการ (2543 : 29 -30) คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาการจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน และแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย 2) ด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดี 3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 4) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้ในบทที่ 2 เพื่อเป็นแนวคิดในการนำเสนอการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองตำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ด้วย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองลำโรง ตั้งกักต้งานงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ครั้งนี้ ผู้ทำการวิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม
2. สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
3. โรงเรียนคลองลำโรง
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม

ความหมายของสิ่งแวดล้อม

คำว่า สิ่งแวดล้อม มาจากภาษาอังกฤษว่า Environment เป็นคำมีความหมายกว้างขวางได้หลายอย่าง ขึ้นอยู่กับผู้ใช้ว่าต้องการให้มีขอบเขตเพียงใดได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่าสิ่งแวดล้อมไว้ต่างกัน พอสรุปได้ดังนี้

กรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อม (2538 :15) ได้ให้นิยามของคำว่าสิ่งแวดล้อมไว้ในมาตราที่ 4 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ว่าสิ่งแวดล้อมหมายถึงสิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น สอดคล้องกับสถาบันผู้บริหารการศึกษา (2541:31) กล่าวในทำนองเดียวกันว่า โดยนัยที่เป็นสากลสิ่งแวดล้อมหมายถึงสรรพสิ่งข้อกำหนด กฎเกณฑ์และกิจกรรมทั้งหลายที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นรวมทั้งระบบการจัดกิจกรรมข้อกำหนดขั้นตอนการวัฒนธรรม การปกครอง ศาสนา และเศรษฐกิจ โดยมีทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม มีอิทธิพลเชื่อมโยงเป็นปัจจัยเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน

ทองคุณ หงส์พันธ์ (2540 : 59) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเรา ที่เราสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัส จะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาของสิ่งมีชีวิต ไม่ว่าพืช สัตว์ หรือคน

ภาคี ภาธา (2540 : 9) ได้ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อม (Environment) ว่าสิ่งแวดล้อมมีรากศัพท์เดิมมาจากภาษาฝรั่งเศส Eviron แปลว่า Around ฉะนั้น Environment จึงหมายถึง Totality of man surrounding ในภาษาไทยหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์ได้สร้างขึ้น ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตทั้งที่ เป็นรูปธรรมและนามธรรม จากความหมายนี้สามารถกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า สิ่งแวดล้อมหมายถึง “สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา” เป็นคำนิยามสั้น ๆ ที่ง่ายต่อการเข้าใจ นั่นคือ สิ่งแวดล้อมเป็นทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นสิ่งของหรือบ้านเรือน ถนน ดิน น้ำ ป่าไม้ วัฒนธรรม ประเพณี ฯลฯ ความหมายของสิ่งแวดล้อมจะสะท้อนความหมายในตัวเองและถูกใช้มากมายทุกวงการสิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นสิ่งใดก็ตาม ทั้งสิ่งแวดล้อมที่เกิดอยู่เองตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์ได้สร้างขึ้น ซึ่งมีคุณสมบัติเฉพาะตัว 7 ประการ คือ

1. สิ่งแวดล้อมทุกชนิดมีเอกลักษณ์เด่นชัดเฉพาะตัว แม้จะอยู่ที่ใดก็ตามเอกลักษณ์ดังกล่าวจะบ่งบอกอย่างชัดเจน เช่น ดินไม้ มนุษย์ น้ำ บ้าน โรงเรียน ถนน ฯลฯ
2. สิ่งแวดล้อมจะไม่อยู่โดดเดี่ยวในธรรมชาติ แต่จะต้องมีสิ่งแวดล้อมชนิดอื่น อยู่ด้วยเสมอ เช่น ดินไม้อยู่กับดิน ปลากับน้ำ มนุษย์กับสังคม โรงเรียนกับนักเรียน ฯลฯ
3. สิ่งแวดล้อมประเภทหนึ่งจะต้องการสิ่งแวดล้อมอื่นอยู่เสมอ เช่น ป่าต้องการดินและน้ำ ปลาต้องการน้ำ มนุษย์ต้องการที่อยู่อาศัย ฯลฯ
4. สิ่งแวดล้อมจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม หรือเป็นระบบที่เรียกว่าระบบนิเวศ เช่นระบบนิเวศป่าไม้ ระบบนิเวศน้ำ ฯลฯ
5. สิ่งแวดล้อมทั้งหลายมักจะเกี่ยวข้องและสัมพันธ์ต่อกันและกันเป็นลูกโซ่เสมอ และจะเกิดขึ้นหลาย ๆ ขั้นตอน เช่น ถ้ามีการทำลายป่าจนเสื่อมโทรมจะส่งผลให้เกิดการพังทลายของดิน ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ อ่างเก็บน้ำล้นาราดินเซิน สัตว์ป่าไม่มีที่อยู่อาศัย ฯลฯ
6. สิ่งแวดล้อมแต่ละประเภทจะมีความเปราะบาง แข็งแกร่ง และทนทานแตกต่างกันไป บางชนิดจะมีความคงทนได้ดี บางชนิดเปราะบางง่าย เช่น ดินมักถูกชะล้างได้ง่าย
7. สิ่งแวดล้อมย่อมจะมีการเปลี่ยนแปลงตามเวลาที่ผ่านไป การเปลี่ยนแปลงนั้นอาจเป็นการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวหรือถาวรก็ได้ เช่น เมืองทุกเมืองจะค่อย ๆ เติบโต ฯลฯ

รวีวรรณ ชินะตระกูล (2540 : 13) ได้สรุปความหมายของสิ่งแวดล้อมไว้ว่า สิ่งแวดล้อมคือทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมซึ่งเกี่ยวข้องถึงกันเป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกันโดยมีผลกระทบกับปัจจัยหนึ่งซึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างและทำลายอีกส่วนหนึ่ง อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สิ่งแวดล้อมเป็นวงจรและวัฏจักรที่เกี่ยวข้องกันไปทั้งระบบ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 37) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมไว้ว่า สภาพแวดล้อมหมายถึง สรรพสิ่ง ข้อกำหนด กฎเกณฑ์และกิจกรรมทั้งหลายที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งที่เกิดเองตามธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น แบ่งออกได้เป็น 2 หมวด ใหญ่ๆ คือ สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น

1. สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ภูเขา ดิน น้ำ อากาศ ทรัพยากร
2. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ชุมชนเมือง สิ่งก่อสร้างโบราณสถาน ศิลปกรรม

ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม

จากเอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายและสิ่งแวดล้อมสาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2541 : 5) ได้ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมไว้ว่าหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวเรา ทั้งสิ่งที่เกิดเองโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ครอบคลุมถึงสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สิ่งแวดล้อมหรือสภาวะแวดล้อมมีความหมายครอบคลุมถึง

1. สิ่งแวดล้อมทางด้านชีวภาพ ได้แก่ องค์ประกอบต่าง ๆ ของธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ดินน้ำ สัตว์ ความอบอุ่น แสงสว่าง ฯลฯ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น ประเภทเป็นรูปธรรมสัมผัสหรือจับต้องได้

2. สิ่งแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นจะมีลักษณะเป็นนามธรรมหรือสัมผัสไม่ได้ เช่น วิถีการดำรงชีวิต

สรุปความหมายของสิ่งแวดล้อมคือ สิ่งที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและมนุษย์ได้สร้างขึ้น ทั้งที่มองเห็นและมองไม่เห็น ทั้งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม ซึ่งมีอิทธิพลเกี่ยวโยงเป็นปัจจัยเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน สิ่งแวดล้อมเป็นวงจรและเป็นวัฏจักร มีความเกี่ยวพันกันทั้งระบบ ผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมหนึ่งจะมีส่วนสร้างหรือทำลายสิ่งแวดล้อมอีกส่วนหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ความสำคัญของสิ่งแวดล้อม

มนุษย์ทุกคนตั้งแต่เกิดมาในโลก ต่างได้พยายามปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา เพื่อการอยู่รอดของชีวิต ที่ได้มีมนุษย์เข้าไปถึง ที่นั่นก็จะถูกเปลี่ยนไปตามความต้องการของมนุษย์ วัฒนธรรมและสังคมของมนุษย์ได้พัฒนาตัวเองมาพร้อมกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและเป็นผู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพสิ่งแวดล้อมตั้งแต่เริ่มแรกทราบจนเท่าทุกวันนี้ในอดีต ปัญหาเรื่องความสมดุลของธรรมชาติตามระบบนิเวศก็ยังไม่เกิดขึ้นมากนัก เนื่องจากผู้คนในยุคก่อนมีชีวิตอยู่ภายใต้อิทธิพลของธรรมชาติ ความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างช้า ๆ จึงอยู่ในวิสัยของธรรมชาติที่จะปรับดุลของตัวเองได้ ซึ่งผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมและปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมยังไม่ปรากฏรุนแรง ในทศวรรษแห่งการพัฒนา มีการใช้ทรัพยากรกันมากขึ้น

ทั่วโลก โดยขาดการดูแลพัฒนาสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป ผลที่เกิดตามมาก็คือปัญหาด้านภาวะมลพิษ ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำ แร่ธาตุ ป่าไม้ พืช สัตว์ ฯลฯ มีความเสื่อมโทรมมาก ปัญหาเรื่องการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์การวางผังเมืองปัญหาของเหลือทิ้งเป็นสิ่งที่สร้างความเดือดร้อนรำคาญทั้งสิ้นสิ่งเหล่านี้มีผลต่อการดำรงชีวิต ที่ผ่านมามาประเทศไทยประสบวิกฤตทางด้านสิ่งแวดล้อมมากมายโดยเฉพาะในสังคมเมืองที่มีโรงงานอุตสาหกรรม ถากของเสีย มลพิษทางอากาศ ทางน้ำ ทางเสียง การสะสมของขยะมูลฝอยที่ทำให้เกิดการแพร่หลายของสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรคจนทำให้เกิดปัญหาทางสุขภาพตามมา ความไม่รับผิดชอบต่อส่วนรวมไม่ช่วยกันดูแลรักษา อีกทั้งในชนบทยังมีคนที่ขาดความรู้ ไม่ใส่ใจที่จะอนุรักษ์ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ป่าไม้ แหล่งน้ำ ธรรมชาติถูกทำลาย โดยไม่มีการทดแทน ทำให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ปัจจุบันเกิดขึ้นบ่อยครั้งหลายรูปแบบและรุนแรงมากขึ้นนำมาซึ่งความเสียหายทั้งต่อทรัพย์สิน บางครั้งเสียหายถึงชีวิตครั้งละหลายๆ ในปัจจุบันมนุษย์จึงเริ่มตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

ทองคุณ หงส์พันธุ์ (2540 : 59-60) สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็กเพราะการเรียนรู้และพฤติกรรมของคนจะปรับเปลี่ยนได้ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เช่นเดียวกันฝนจะตกเมื่ออุณหภูมิเหมาะสมบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการของเด็กหลายประการคือ

1. พัฒนาการทางร่างกาย โรงเรียนที่มีสนามกีฬาและสถานที่พักผ่อนเพียงพอและถูกหลักวิชาการจะช่วยพัฒนาสุขภาพอนามัยของเด็กได้เป็นอย่างดี สิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่มีมลภาวะต่างๆ มีสิ่งอำนวยความสะดวก มีสุขภาพที่ดี มีโภชนาการที่เหมาะสม ส่วนแต่มีผลต่อการพัฒนาการทางร่างกายของเด็กและซ้ดอุบัติเหตุทั้งหลายที่จะเกิดขึ้นแก่เด็กได้

2. พัฒนาการทางสติปัญญา สภาพแวดล้อมของโรงเรียนล้วนมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก สิ่งแวดล้อมที่ดีย่อมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กเพราะสิ่งแวดล้อมที่ดีคือสิ่งจูงใจให้เด็กอยากเรียน

3. พัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจ สภาพแวดล้อมที่สวยงาม สะอาด สะดวกสบาย และน่าสนใจเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสภาพอารมณ์และจิตใจของเด็กทั้งสิ้น สภาพแวดล้อมมีผลต่อสุขภาพจิตของเด็ก เด็กจะร่าเริงแจ่มใส รู้สึกสนุกสนาน ไม่วิตกกังวล หรือเคร่งเครียดและจะนำไปสู่พัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจที่พึงประสงค์

4. พัฒนาการทางด้านสังคม สภาพแวดล้อมที่ดีมีส่วนช่วยเหลือหล่อหลอมต่อบุคลิกภาพและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็ก โรงเรียนสะอาด สวยงามมีระเบียบเด็กจะได้ถูกหล่อหลอมให้เป็นคนรักสวยรักงาม รักความสะอาด รักความมีระเบียบวินัย สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีบรรยากาศกัลยาณมิตร มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูลกัน เสียสละ ร่วมมือแบ่งปันกัน สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็น

สิ่งสร้างสรรค้ให้เด็กเป็น "คนดีและพลเมืองดี" สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน : ครูที่พูดไม่ได้ บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่ดีของโรงเรียนจะมีส่วนในการเสริมสร้างความคิด จิตใจและคุณธรรมต่างๆที่พึงประสงค์กล่าวกันว่า "ครู" อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ "ครูที่พูดไม่ได้" กับ "ครูที่พูดได้" ครูที่พูดได้เป็นสิ่งที่รู้จักกันดีและได้รับการยกย่องและยอมรับว่ามีความสำคัญอย่างลึกซึ้ง แต่ครูที่ไม่ได้มักได้รับการกล่าวถึงน้อย บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ถือว่าเป็นครูที่พูดไม่ได้ โรงเรียนที่สะอาด ร่มรื่น เรียบง่าย สดชื่น สงบ แจ่มใส มีชีวิตชีวา วัสดุ อาคารสถานที่ได้รับการดูแล มีความเป็นปัจจุบัน พร้อมทั้งจะให้ครูและนักเรียนใช้ได้ตลอดเวลา ย่อมจะทำให้ครูและนักเรียนได้รับอิทธิพลทำให้เป็นคนละเอียดอ่อน จิตใจแจ่มใส รักสวยรักงาม รักความสะอาด รักความสงบเรียบง่าย คุณธรรมต่างๆ อันพึงประสงค์ตามหลักสูตรอันเกิดขึ้นตัวนักเรียน จะต้องพยายามจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนเพื่อประโยชน์ในการที่เด็กจะได้พัฒนาได้เต็มความสามารถและเป็นไปตามเป้าประสงค์ทุกประการ

สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน จึงเป็น "ครูที่พูดไม่ได้" ซึ่งบางครั้งเชื่อถือได้กว่า "ครูที่พูดได้" บางคนเสียอีก เพราะ "ครูที่พูดไม่ได้ย่อมไม่โกหกใคร" บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน จึงมีอิทธิพลต่อการหล่อหลอม บุคลิกภาพและพฤติกรรมของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ไม่แพ้ครูที่พูดได้ทั้งหลาย

เกษม จันทร์แก้ว (2541 : 149) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อและอุปกรณ์ของสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็น เครื่องมือที่จะผ่านสารจากผู้ให้สารไปยังผู้รับสาร เพื่อให้ผู้รับสารได้รับความรู้ ทัศนคติ ความสำนึก ความรู้สึกตอบโต้และทักษะทางสิ่งแวดล้อมอย่างครบถ้วน และทำให้ผู้รับสารสามารถคิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาได้

ประภาพรพรณ เสง้ววงศ์ (2541 : 43) ได้กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ทุกคนควรตระหนักถึงความสำคัญ เพราะสิ่งแวดล้อม เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทั้งระดับโลกประเทศกลุ่มชน และบุคคล โดยเฉพาะประเทศไทยได้สูญเสียทรัพยากรธรรมชาติ ประเภทป่าไม้ไปมากที่สุด ดังนั้นการปลูกจิตสำนึกให้รู้จักหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมจึงควรมุ่งเป้าหมายไปที่กลุ่มเด็ก และเยาวชนซึ่งที่นักเรียนได้พบเห็นในโรงเรียนจะเป็นประสบการณ์ เพื่อให้นักเรียนเกิดโลกทัศน์ตลอดชีวิต กล่าวคือ โรงเรียนจะต้องเป็นองค์กรที่จัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนและชุมชน

นิวัติ เวียงพานิช (2542 : 304) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมไว้ว่า ในอดีตนั้น การดำรงชีวิตของมนุษย์อยู่ภายใต้อิทธิพลของธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป จากสภาพดังกล่าวนั้นธรรมชาติจะต้องปรับตัวของตัวเองภายใต้กลไกของธรรมชาติได้ ผลกระทบของสิ่งแวดล้อมจึงยังไม่เป็นปัญหามากนัก แต่ในปัจจุบัน

ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เข้ามาช่วยอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตของมนุษย์มากขึ้น ขณะเดียวกันอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์ก็ทวีความรุนแรงมากขึ้นเป็นเงาตามตัว เช่น น้ำเสีย อากาศเป็นพิษ ดินเสื่อมคุณภาพ กองขยะ และเศษสิ่งของต่าง ๆ สิ่งคมของมนุษย์กำลังเผชิญกับปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม การพัฒนาความเจริญก้าวหน้าจึงมีทั้งคุณและโทษ มนุษย์จึงควรมองหาจุดพอเหมาะเพื่อจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมได้อย่างปลอดภัย การพัฒนาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงควรทำควบคู่กันไป เพราะถ้าหากปล่อยไว้ภัยคุกคามที่เกิดขึ้นจากมลพิษสิ่งแวดล้อม อาจเป็นจุดเริ่มต้นนำมาสู่การสูญพันธุ์ของมนุษย์ในอนาคตได้

นูดตรา แพนซ้า (2543 : 24) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของสภาพแวดล้อมในโรงเรียนว่า การที่นักเรียนได้อยู่ในโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี จะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและความรักในโรงเรียนในสถาบัน ความรู้สึกเช่นนี้จะนำไปสู่ความรัก ห่วงแหนงในชื่อเสียงของโรงเรียน ถ้าโรงเรียนสร้างความรู้สึกเช่นนี้ให้เกิดขึ้นได้ก็จะเป็นสิ่งที่ควบคุมความประพฤติของนักเรียนไปในตัว เพราะนักเรียนย่อมไม่พยายามให้โรงเรียนที่ตัวเองรักและภูมิใจต้องเสียชื่อเสียงเพราะการกระทำของตัวเอง

มาเรียน ไดอะมอนด์ (Marien Diamond,อ้างถึงใน สุรศักดิ์ หลาบมาลา, 2543 : 3) ได้บรรยายถึง สายใยของประสาท (Dendrites) ที่เติบโตในสมองเหมือนกับต้นไม้ที่ศรรยในจิตใจของคน การเติบโตของสายใยประสาทจะเพิ่มพูนในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ไดอะมอนด์ เน้นว่า สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (Enriched Environments) จะส่งเสริมการเรียนรู้ เพราะประสาทที่ได้รับ การกระตุ้นอย่างเหมาะสม จะสร้างเส้นใยต่อเชื่อมเซลล์สมองอื่น ๆ มากมาย ดังนั้น ห้องเรียนที่มี ภาพเสริมความรู้ ต้นไม้ หินต่าง ๆ หนังสือพิมพ์ ตู้อปปลา และอื่น ๆ จะส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก เสียงดนตรีที่เหมาะสมก็จะช่วยได้ด้วย โดยกระตุ้นผ่านหูและตา

กรมวิชาการ (2544 : 77-78) กล่าวถึงสิ่งแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้ว่า สถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดบรรยากาศการเรียนรู้ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และเอื้ออำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ตามพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ หมวดที่ 4 มาตรา 24 (5) รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้ง แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในทุกรูปแบบ ข้อกำหนดในกฎหมายดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ต้องประสานเชื่อมโยงบทบาทเพื่อให้เกิดการปฏิรูปทั้งสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำโรงเรียนสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งปัญญา มีบทบาทในการพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญที่สุดโดยสามารถ "ใช้โลก" เป็นห้องเรียน

พิบูล สีนหาพงษ์ (2546 : 28) ให้ความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าสถานการณ์ในปัจจุบันกำลังเกิดวิกฤติทางด้านวัฒนธรรมและศีลธรรม ทำให้เด็กและเยาวชนในวัยเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ อาทิ ไม่เห็นคุณค่าของตนเอง หนีเรียน ดิถยาเสพติด เล่นการพนัน เที่ยวกลางคืน เป็นโสเภณีเด็ก มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันเหมาะสม ขาดคุณธรรม จริยธรรมและผลการเรียนตกต่ำ เป็นผลมาจากครอบครัวแตกแยก ขาดความอบอุ่น ขาดการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องและเหมาะสมจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตลอดจนอยู่ในสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา รวมทั้งการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องเป็นปัจจัยสำคัญที่หล่อหลอมความเป็นคนดีมีปัญญา และมีความสุขให้ผู้เรียนได้ตั้งแต่เยาว์วัย จึงได้มอบหมายให้กรมวิชาการ โดยกองการวิจัยทางการศึกษาทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่อง วัฒนธรรม สภาพแวดล้อม และค่านิยมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความดีและความสุขของผู้เรียน

เห็นได้ว่ารัฐบาลให้ความสำคัญของสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อภาพรวมของชาติ กฎหมายรัฐธรรมนูญได้กำหนดสาระแห่งกฎหมาย กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและความร่วมมือในรูปแบบกระจายอำนาจ กระจายความมีส่วนร่วมของทุกองค์กร นับแต่ครอบครัว ชุมชน ประเทศ ตามลำดับ หน่วยงานของรัฐและเอกชนได้ร่วมกันเข้ามามีบทบาทในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างกว้างขวาง เช่น การปลูกป่า การรณรงค์การงดใช้กล่องโฟม การจัดการป่าเพื่อการศึกษาระบบนิเวศน์ของกรมป่าไม้ กระทรวงศึกษาธิการเป็นกระทรวงหนึ่งที่ได้ถูกกำหนดบทบาทในการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อม ทั้งด้านการปลูกฝังความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ที่ระบุในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 23 (2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน นอกจากนี้การจัดทำหลักสูตรและแนวการปฏิรูปการศึกษาได้ให้ความสำคัญ ด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาหลายประการ เพื่อสนองต่อเจตนารมณ์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ อันหมายถึงนโยบายและการดำเนินการของรัฐ ในด้านสิ่งแวดล้อมที่ต้องสร้างสมให้เกิดมีในคนไทยตั้งแต่วัยเรียน

กล่าวโดยสรุป โรงเรียนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้สัมผัสกับสภาพแวดล้อมด้วยตนเอง ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมได้อย่างรวดเร็ว การสร้างบรรยากาศที่ดีจะช่วยชักจูงให้เด็กอยากมาโรงเรียน เช่น มีความร่มรื่น สะอาดสวยงาม และมีระเบียบเรียบร้อย นอกจากนี้จะทำให้เด็กรู้สึกสดชื่น สบายใจแล้ว ยังจะช่วยปลูกฝังความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการรักสวย รักงามให้กับเด็กอีกด้วย นอกจากนี้ โรงเรียนยังเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เป็นสถาบันที่มีหน้าที่กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความพอใจ ยอมรับและปฏิบัติตามได้อีกด้วย

แนวทางการดำเนินงานพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2547 : 5 - 6) ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้หน่วยงานด้านการศึกษาระดับนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในด้านการจัดการศึกษาด้านต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติอันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานด้านการศึกษาของประเทศให้ดียิ่งขึ้นอีก ดังนั้นโรงเรียนทุกโรงเรียนจึงดำเนินการจัดการศึกษาด้านสภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานที่ 2 เรื่องแนวทางการจัดการศึกษาตามตัวบ่งชี้ดังนี้

1. การจัดหลักสูตรการเรียนรู้และสภาพแวดล้อม ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีพัฒนาการตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

1.1 มีการจัดหลักสูตรที่หลากหลายตามความเหมาะสมของกลุ่มผู้เรียนทุกระดับให้สอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นสนับสนุนการ พัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

1.2 ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสสามารถเข้าถึงหลักสูตรต่าง ๆ ที่จัดไว้อย่างทั่วถึง

1.3 องค์กรต่างๆที่ให้บริการทางการศึกษามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารสถานที่มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย

1.4 มีการพัฒนานวัตกรรมจัดการการเรียนรู้ สื่อเพื่อการเรียนรู้ และการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจากมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กล่าวมา โรงเรียนต้องจัดทำแผนงานและโครงการในการดำเนินงานด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมไว้อย่างชัดเจน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานที่กำหนด

การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ถูกละเลยและปลอดภัย

สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนประกอบไปด้วยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพหรือวัตถุ และสิ่งแวดล้อมทางด้านจิตใจ ซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่สุขภาพร่างกาย สุขภาพจิตของนักเรียนเป็นอันมาก การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องเกี่ยวข้องกันระหว่างตัวนักเรียนและสิ่งแวดล้อม ตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียนนักเรียนทุกคนจะต้องสัมผัสและตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมต่างๆอยู่เสมอ จากสภาพดังกล่าว โรงเรียนจึงต้องจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกละเลยและปลอดภัยให้นักเรียน

กรมอนามัย (2542 : 10) ให้ข้อเสนอแนะเรื่องการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนประถมศึกษาที่ถูกละเลยและปลอดภัยไว้ว่า ทางโรงเรียนจะต้องใช้ความพยายามในการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพความปลอดภัย 5 ประการ ดังนี้

1. การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคม โรงเรียนต้องดำเนินการให้ควบคู่กันและต่อเนื่องโดยคำนึงถึงนักเรียนและบุคลากรทุกคน

2. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนนั้นต้องปราศจากความทารุณและความโหดร้ายจากเพื่อนนักเรียนและครู
3. ต้องจัดให้มีบรรยากาศในโรงเรียนที่เอื้อต่อความเชื่อมั่น ให้เกิดความเคารพซึ่งกันและกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง
4. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนควรสนับสนุนความต้องการทั้งในด้านร่างกาย จิตใจและอารมณ์
5. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเรื่องสนามเด็กเล่น ควรมีความปลอดภัย

บุรุษบา จันทรผ่อง (2542 : 26) ได้กล่าวถึงการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เกิดความปลอดภัยไว้ดังนี้

1. ควรจัดโรงเรียนให้ปลอดภัยจากโรคติดต่อต่างๆ เช่น น้ำเพื่ออุปโภคและบริโภค การกำจัดน้ำเสียและขยะมูลฝอย การสุขาภิบาลอาหาร เป็นต้น
2. ควรจัดโรงเรียนให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุต่างๆ เช่น การจัดห้องเรียน ระบายน้ำสนามเด็กเล่น ให้มีความปลอดภัยจากสารพิษ สิ่งเสพติดและอบายมุข เป็นต้น
3. ควรจัดโรงเรียนให้มีส่วนช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสออกกำลังกายตามความเหมาะสมกับสภาพร่างกาย ให้นักเรียนมีสุขภาพกายและจิตที่ดีควบคู่กันไป ดังคำที่ว่า "จิตใจที่สดใส อยู่ในร่างกายที่สมบูรณ์"

ทวีสิทธิ์ สิทธิกร (ม.ป.ป. : 42) ได้กล่าวถึงการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนประถมศึกษาที่ถูกสุขลักษณะพอสรุปได้ว่า การจัดสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัยนั้นคือการจัดระบบงานเพื่อความมีสุขภาพที่ดีภายในโรงเรียนตลอดวัน และการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในโรงเรียนซึ่งจะช่วยให้เกิดสุขภาพดีทั้งทางร่างกายจิตใจและสังคมสิ่งที่ควรพิจารณาเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ถูกสุขลักษณะมีดังนี้

1. พื้นที่ในการสร้างโรงเรียน โรงเรียนต้องมีพื้นที่พอเพียงต่อการใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่นการสร้างอาคารเรียน อาคารประกอบต่าง ๆ ต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 2 ไร่ โรงเรียนประถมศึกษาในชนบทมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 10 ไร่ หรือตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด บริเวณโรงเรียนมีต้นไม้ใหญ่บ้างพอสมควรเพื่อให้ร่มเงา มีไม้ดอกไม้ประดับที่สวยงามและเหมาะสม สถานที่ตั้งอยู่ห่างจากชุมชนระยะทางไม่เกิน 2 กิโลเมตร มีที่ว่างสำหรับใช้เป็นสนามเด็กเล่นหรือสนามกีฬาและพักผ่อน
2. อาคารเรียนอาคารประกอบต่าง ๆ รวมทั้งสิ่งก่อสร้างมีความมั่นคงแข็งแรง ใช้งานได้ทุกฤดูกาล จำนวนอาคาร ห้องเรียนและห้องประกอบ ควรเหมาะสมกับสภาพการใช้งาน และรองรับความเจริญเติบโตต้องคำนึงถึงเรื่องการรักษาความสะอาด โดยเฉพาะอาคารเอนกประสงค์ และ โรงอาหารมีอากาศถ่ายเท มีแสงสว่างเพียงพอ มีความเป็นปัจจุบัน อาคารเรียนและสิ่งก่อสร้าง

ทั้งหมดไม่ควรมีขนาดเกินพื้นที่ 1 ใน 5 ของพื้นที่ทั้งหมดของโรงเรียน อาคารเรียนนั้นควรตั้งเป็นศูนย์กลางของพื้นที่ อาคารประกอบตั้งอยู่รอบ ๆ และควรมีผังแสดงสิ่งก่อสร้างและบริเวณโรงเรียน โดยปกติอาคารเรียนนิยมรูปอักษรอังกฤษตัว I T U L H E การก่อสร้างอาคารเรียนแต่ละหลังควรตั้งห่างกันไม่น้อยกว่า 4 เท่าของความสูง

3. ห้องเรียนและเครื่องใช้ในห้องเรียน ขนาดของห้องเรียนมาตรฐานคือ 6 x 8 เมตร หรือขนาด 7 x 9 เมตร ความสูงไม่น้อยกว่า 3 เมตร จุ้นักเรียนได้ 30 - 40 คน ใต้เก้าอี้นักเรียนไม่จัดแบบตายตัว อาคารต่าง ๆ มีอากาศถ่ายเทดี

4. โรงอาหาร ทุกโรงเรียนควรจัดให้มีโรงอาหารหรือที่สำหรับรับประทานอาหารเช้าให้นักเรียนได้ที่ที่รับประทานอาหารเป็นระเบียบเรียบร้อย ควรจัดแยกอาคารเป็นอีกส่วนหนึ่งโดยเฉพาะ ควรใช้วัสดุที่ทนไฟได้ดี

5. สนามควรอยู่ด้านหน้าของโรงเรียน เพื่อใช้เป็นที่เรียนและฝึกซ้อมกีฬา รวมทั้งการจัดกิจกรรมด้านต่าง ๆ ควรมีพื้นที่ไม่ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของพื้นที่โรงเรียน สนามเด็กเล่นควรแยกต่างหาก มีอุปกรณ์การเล่นที่สามารถจัดหาได้ มีการดูแลรักษาให้ใช้งานได้ตลอดเวลาและมีความปลอดภัย

6. ล้างและที่ปัสสาวะ โรงเรียนจะต้องจัดให้มีส่วนที่ถูกสุขลักษณะปราศจากเชื้อโรคและให้มืออย่างเพียงพอกับจำนวนนักเรียน ฝึกให้นักเรียนใช้ได้ถูกต้องและนำไปปฏิบัติที่บ้านได้ สถานที่ตั้งอยู่ห่างจากแหล่งน้ำไม่น้อยกว่า 30 เมตรควรแยกส่วนชาย หญิงมีขนาดและจำนวนที่เหมาะสมกับผู้ที่ใช้ ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงอยู่เสมอมีความสะอาดปราศจากกลิ่นรบกวนและควรมีอ่างล้างมืออยู่ใกล้ ๆ มีการดูแลบำรุงรักษาเป็นปัจจุบัน

7. การกำจัดขยะมูลฝอยและน้ำโสโครกการกำจัดขยะนั้นควรพิจารณาถึงลักษณะของขยะ ขยะแห้ง ขยะเปียก ขยะสด การกำจัดเป็นไปอย่างเหมาะสม โดยทำลายได้อย่างปลอดภัย ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและบริเวณโดยรอบ การกำจัดน้ำโสโครก ควรต่อท่อลงท่อโสโครกสาธารณะ หรือโรงเรียนจัดทำบ่อซึมขึ้นเองเพื่อรองรับ

สุชาติ โสภประยูร และเฮมอัชฌา วัฒนบูรานนท์ (2544 : 39) กล่าวถึงการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะไว้ว่า การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะนับว่าเป็นสิ่งสำคัญมากในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนนั้น การจัดสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะก็คือการจัดสถานที่ตั้งของอาคารเรียน อาคารประกอบ บริเวณโรงเรียนให้ถูกหลักสุขาภิบาล การกำจัดขยะมูลฝอยและเหตุรำคาญต่าง ๆ การจัดน้ำดื่มน้ำใช้ การรักษาความสะอาดทั่ว ๆ ไป การขอมแซมสิ่งชำรุด การจัดตกแต่งห้องเรียน การจัดโปรแกรมการเรียนต้องให้เหมาะสมกับสุขภาพของเด็กและควรจัดให้มีสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างบุคลากรทุกคนในโรงเรียน

สรุป จากความสำคัญในการจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย นั้น จะเห็นได้ว่าการจัดสถานที่ตั้งของอาคารเรียน อาคารประกอบต่าง ๆ และบริเวณโรงเรียนให้ ถูกหลักสุขาภิบาล มีการกำจัดขยะมูลฝอย การรักษาความสะอาด การจัดสภาพแวดล้อมภายใน โรงเรียนให้ปลอดภัยจากโรคติดต่อและอุบัติเหตุ การจัดตกแต่งห้องเรียน การจัดโปรแกรมดำเนินงาน วิชาการการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสุขภาพของนักเรียนซึ่งส่งผลต่อพัฒนาการของนักเรียน ในด้านร่างกายและจิตใจ

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

สาระสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) สำนักงาน คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ฉบับแก้ไขถึงพฤษภาคม พ.ศ. 2540 ในนโยบาย ข้อ 1 ปฏิรูป โรงเรียน ให้สามารถบริหารการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น ให้ทั่วถึง โดยมีบรรยากาศที่ร่มรื่น สะอาด สวยงาม เอื้อต่อการจัดการเรียน การสอนที่มีคุณภาพ มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ สนามกีฬาและอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ครบถ้วน มีสภาพพร้อมที่จะใช้งาน และมีแหล่งน้ำใช้ ตลอดปี โดยมีเป้าหมายในข้อ 4 ว่าโรงเรียนทุกโรงมีอาคาร สถานที่ร่มรื่น สะอาด สวยงาม มีห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ สนามกีฬา อุปกรณ์วัสดุ ครุภัณฑ์ครบถ้วน ตามเกณฑ์ มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และได้รับการบำรุงรักษาให้ใหม่ มีสภาพใช้งานได้ เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ และมีแหล่งน้ำใช้ตลอดปี

กรมวิชาการ (2543 : 18 - 20) ได้กล่าวถึงการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ของนักเรียนไว้ดังนี้

บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่โรงเรียนควรคำนึงถึงมีดังนี้

1. สถานที่

- บริเวณโรงเรียน ได้แก่ อาคารเรียน โรงอาหาร ห้องน้ำ ห้องส้วม ต้องคำนึงถึงความ สะอาด สวยงาม ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย
- ห้องเรียน ได้แก่ รูปแบบการจัดที่นั่งนักเรียน การจัดมุมกิจกรรมในห้องเรียน ป้ายนิเทศ อุปกรณ์ มุ่งส่งเสริมความรู้นักเรียน เป็นต้น

2. บุคลากร ครูควรมีลักษณะดังนี้

- มีลักษณะเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยและมีวินัยธรรมทางวิชาการ
- มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
- มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความกระตือรือร้น

- มีสุขภาพและบุคลิกภาพดี
 - ยิ้มแย้มแจ่มใส น้ำเสียงนุ่มนวล อ่อนหวาน มีอารมณ์ขัน
 - ให้ความรัก ความอบอุ่น ให้ความเห็นใจ ความเข้าใจ
 - มีเจตคติต่อการสอน
3. การจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน
- ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน
 - การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย
4. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในบรรยากาศการเรียนรู้
- การนำนวัตกรรมมาช่วยส่งเสริมการเรียนรู้
5. การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการในโรงเรียน

โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา เช่น

- ผู้บริหารและครูที่เป็นกัลยาณมิตร
- ศูนย์สารสนเทศ
- มุมนิทรรศการ
- พิพิธภัณฑ์การศึกษาในโรงเรียน
- ห้องวิชาการ ห้องปฏิบัติการ
- ห้องสมุด ห้องเกม
- ศูนย์สื่อการศึกษา
- ห้องโสตทัศนอุปกรณ์
- อุทยานการศึกษา

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนของนักเรียนนั้น ต้องดำเนินการจัดให้ครบทุกด้าน และทั่วถึงโดยละเอียด เพื่อให้เกิดความหลากหลายในการใช้ชีวิตของนักเรียนที่โรงเรียนและสร้างความประทับใจที่อยากจะมาโรงเรียนในสภาพที่อุดมไปด้วยความเป็นมิตร ความรู้ ความสวยงามที่สามารถเปลี่ยนความซ้าซากในชั้นเรียนและที่บ้านได้ ความรู้สึกเป็นเจ้าของและการมีส่วนร่วมจะเกิดความผูกพันต่อสิ่งแวดล้อมนั้นและในที่สุดจิตสำนึกที่ดีจะเกิดตามมา

สุรัตน์ แสงอรุณ (2539 : 24) ได้กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงเพราะการเรียนรู้ของเด็กไม่ได้เกิดเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น แต่สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนก็จะเป็นส่วนช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ เช่น การจัดบริการอาหารกลางวัน เด็กจะได้แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกคุณค่าอาหาร มารยาทในการรับประทานอาหาร เป็นต้น

ปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องร่วมมือกันแก้ไข ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตน เพราะว่าสิ่งแวดล้อมเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงกรอบหรือขอบเขตแห่งปัญหาของสิ่งแวดล้อม (สุนีย์ มัลลิกะมาลย์, 2542 : 1)

อิทธิพลของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

นักการศึกษาได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ได้ศึกษาถึงอิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครู ซึ่งส่วนหนึ่งมีความเห็นว่าลักษณะการเรียนรู้และประสิทธิภาพของการเรียนการสอนนั้นมีสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมในโรงเรียนซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการศึกษาในอดีตมีข้อค้นพบหลายประการที่ได้แสดงให้เห็นถึงความต้องการในการวัดและศึกษาผลของสภาพแวดล้อมที่มีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกต้องและเหมาะสม เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นมากในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียน เพราะจะทำให้โรงเรียนเป็นสถานที่ที่น่าศึกษาเล่าเรียนหาความรู้และช่วยพัฒนาพฤติกรรมให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการศึกษา

ทองคำ หงษ์พันธุ์ (2540 : 18) ได้กล่าวไว้ว่า วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนพัฒนาการทางด้านสังคม ด้านสภาพแวดล้อมที่ดีจะมีส่วนหล่อหลอมบุคลิกภาพและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็กนักเรียนและบุคลากรภายในโรงเรียนให้เป็นคนดี รักช่วยรักงาม รักความสะอาด รักความมีระเบียบ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีบรรยากาศของกัลยาณมิตรมีความเอื้อเพื่อเกื้อกูลเสียสละร่วมมือกัน แบ่งปันกัน สิ่งเหล่านี้ย่อมสร้างสรรคิให้เด็กเป็นคนดีและพลเมืองดี

การดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเป็นหน้าที่โดยตรงของโรงเรียน โรงเรียนนับว่าเป็นที่รวมของผู้เรียนที่มาจากหลายแห่งมารวมกัน จึงเหมาะสำหรับการจัดการศึกษาอบรม และจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะผู้เรียนจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนอย่างน้อยวันละ 6 - 7 ชั่วโมง เป็นระยะเวลา 6 - 12 ปี ตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียนสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของโรงเรียนย่อมมีผลกระทบต่อสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจของผู้เรียน รวมทั้งมีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนด้วย สภาพแวดล้อมของโรงเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งประการหนึ่ง ตามนโยบายปฏิรูปโรงเรียนเพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ดังที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ว่า ต้องให้มีสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข มุ่งเน้นการเรียนการสอนตามธรรมชาติ ได้ฝึกปฏิบัติจริงและปลูกฝังเรื่องของความสะอาด ความมีวินัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความรักความสามัคคี มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ดี

รูปแบบของสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลและสัมพันธ์กับระบบโรงเรียนนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. สภาพแวดล้อมปฐมภูมิ (Primary Environments) เป็นสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลอย่างทันทีทันใด มีความสำคัญมากต่อการดำรงอยู่ขององค์ประกอบต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น กลุ่มสังคม การให้งบประมาณสนับสนุน การให้ความยุติธรรม เป็นต้น

2. สภาพแวดล้อมทุติยภูมิ (Secondary Environments) เป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญน้อยกว่าสภาพแวดล้อมปฐมภูมิ เช่น เพศ อายุ ศาสนา เป็นต้น (กรมวิชาการ, 2545 : 13-14)

การเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีมนุษย์ทุกคนปรารถนามนุษย์ย่อมจะเลือกเรียนเฉพาะสิ่งที่เป็นประโยชน์จากบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดี ดังนั้นสภาพแวดล้อมที่ดีสำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งที่ผู้สอนและผู้บริหารต้องสร้างให้เกิดขึ้นในโรงเรียน เพื่อให้มีประสิทธิภาพของการเรียนการสอนบรรลุผลสูงสุด การเรียนรู้ในระบบโรงเรียนเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นระหว่างผู้เรียน กับองค์ประกอบต่าง ๆ ในโรงเรียนดังต่อไปนี้

1. ปฏิริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียนต้องสร้างสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนและผู้สอนอยู่ร่วมกันด้วยความรู้สึกเป็นมิตร ทั้งที่อยู่ภายในและภายนอกห้องเรียน ผู้บริหารจะต้องสร้างสภาพแวดล้อมของความเป็นมิตร และความเป็นกันเองให้เกิดขึ้นกับครูผู้สอนก่อนและถือว่าผู้สอนทุกคนเป็นผู้ร่วมงาน

2. ปฏิริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ความรู้ที่ผู้เรียนได้จากระบบโรงเรียนนั้นในบางครั้งมิได้เกิดจากครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว แต่อาจเกิดขึ้นจากผู้เรียนแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดระหว่างกันตามธรรมชาติของความเป็นมนุษย์ ซึ่งมักจะพึ่งพาคือคนที่อยู่ในระดับและวัยเดียวกันหรือระดับที่ใกล้เคียงกันก่อนเสมอ

3. ปฏิริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับอุปกรณ์และนวัตกรรมที่นำเข้ามาช่วยในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่าย ลดเวลาในการอธิบายของครูผู้สอนให้น้อยลง ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้นเช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องบันทึกเสียง ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องคอมพิวเตอร์ โทรทัศน์เพื่อการศึกษา เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ครูผู้สอนและผู้บริหารต้องจัดหามาให้ผู้เรียนได้ใช้ตามความเหมาะสม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไป

4. ปฏิริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับสภาพแวดล้อม เป็นหน้าที่ของผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเช่น บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน การจัดห้องเรียน สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียน

แนวการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน (กรมวิชาการ, 2545 : 20) สามารถจัดได้เป็น 3 ลักษณะ

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุ เช่น บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน ห้องเรียน ครูภัณฑ์และวัสดุต่าง ๆ สิ่ง que แสดงลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี

ได้แก่ ความชุ่มชื้น ความถูกต้องลักษณะ ความร่มรื่น สวยงาม ความเป็นระเบียบ ความสะอาด การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพเป็นเรื่องของแต่ละโรงเรียนที่มีสภาพปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับแนวคิดของบุคลากรภายในโรงเรียนนั้น ๆ ที่จะสร้างขึ้น

2. สภาพแวดล้อมทางวิชาการ ได้แก่การจัดสภาพแวดล้อมในด้านการเรียนการสอน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการต่างๆ ที่ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ได้มากที่สุดภายใต้บรรยากาศที่น่าเรียนรู้ การจัดสิ่งแวดลอมที่ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศดังกล่าว สามารถทำได้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องและตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลางของการเรียนการสอน การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความเป็นกันเอง การให้เกียรติซึ่งกันและกัน การส่งเสริมการเรียนรู้เป็นกลุ่มและการส่งเสริมความสามารถทางการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

3. สภาพแวดล้อมทางการบริหารและการจัดการ ได้แก่การดำเนินการใด ๆ ภายในขอบเขตของโรงเรียนให้การปฏิบัติงานสำเร็จลงได้ด้วยความร่วมมือของบุคลากรซึ่งเกิดได้จากการดำเนินงานอย่างมีระบบ ลักษณะของการบริหารและการจัดการที่ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดี เริ่มจากการกำหนดนโยบาย ควรให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม มีการนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจสภาพปัจจุบันมากำหนดเป็นนโยบายในการแก้ปัญหาและพัฒนางานของโรงเรียน การมอบหมายงานหรือสั่งการตามสายงานบังคับบัญชา ควรมีความชัดเจนและเหมาะสมกับความสามารถ มีการยกย่องชมเชยเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ และจัดสวัสดิการในรูปแบบต่าง ๆ

กลีน ตระทองเนียม (2541 : 11) กล่าวว่า โรงเรียนประถมศึกษาซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาหลักของชุมชนจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาใหม่ เพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ให้ได้ เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนมีคุณภาพโดยได้ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนพร้อมทั้งจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้มีความเหมาะสมกับเป็นแหล่งเสริมสร้างความรู้ที่แท้จริง ดังนั้นการพัฒนาโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมแตกต่างกันให้ก้าวหน้าจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน

แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอย่างเป็นทางการมีแผนการดำเนินงานต่อเนื่องจะเป็นการสนับสนุนงานทั้งด้านวิชาการและการบริหารทั่วไป อันส่งผลถึงนักเรียนและบุคลากรภายในโรงเรียน

ลักษณะโรงเรียนที่ดี

สภาพแวดล้อมและความสะอาดของโรงเรียน

โรงเรียน เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่มีความสำคัญและมีบทบาทในการให้ความรู้ ปูองฝั่งลักษณะนิสัย เป็นสถาบันซึ่งมีหน้าที่ฝึกอบรมเด็กให้มีความเจริญสูงสุด ตามความสามารถ และ

บรรลุผล ตามความมุ่งหมายของการศึกษา โดยมุ่งให้เด็กได้นำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนนำไปใช้ในการดำรงชีวิต มีความริเริ่มสร้างสรรค์ คิดเป็นทำเป็น สามารถแก้ปัญหาได้ (ชาญชัย ศรีไสยเพชร : 12-13) โรงเรียนเป็นอีกสิ่งแวดล้อมหนึ่ง ซึ่งเด็กจะต้องใช้ชีวิตอยู่ รองลงมาจากบ้านในวันหนึ่งๆ เด็กจะใช้เวลาอยู่ในโรงเรียนไม่ต่ำกว่า 8-10 ชั่วโมง นอกจากเด็กจะได้รับความรู้ เรียนรู้จากบทเรียน จากครูอาจารย์แล้ว เด็กยังเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวอีกด้วย ดังนั้นสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็ก การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกหลักสุขภาพ ভালตลอดจนการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีในวัยเด็ก จะส่งผลให้เด็กนั้นเติบโตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าในอนาคต โรงเรียนเป็นสถานที่ที่เชื่อมต่อการเรียนรู้ ไม่ควรตั้งอยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรม หรือสถานที่ที่มีเสียงรบกวน กลิ่นเหม็น ฝุ่นละอองหรือเหตุรำคาญต่างๆ ภายในอาคาร มีแสงสว่างเพียงพอ เหมาะสม มีการระบายอากาศที่ดี ตลอดจนมีการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เชื่อมต่อการมีสุขภาพดีของเด็กด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสิ่งแวดล้อม น้ำ อาหาร และความสะอาดในโรงเรียน (วิภาเพ็ญ เจียสกุล : 1)

สภาพสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ดีนั้น จะช่วยให้เกิดความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ ต่อผู้ที่อยู่และผู้พบเห็น ทั้งยังช่วยสนับสนุนให้การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ อันจะก่อให้เกิดความรู้รักที่ดีต่อการเรียนรู้ เกิดความรักความภาคภูมิใจต่อโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อความพยายามที่จะก่อให้เกิดความรักความสามัคคีในหมู่คณะ สร้างชื่อเสียง เกียรติยศให้กับตนเองและทางโรงเรียน สิ่งแวดล้อมต่างๆ ของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอน และส่งผลกระทบต่อนักเรียนได้ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ถ้าโรงเรียนจัดสิ่งแวดล้อมได้ดี มีสภาพที่เหมาะสมก็จะช่วยส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน และนักเรียนสามารถจดจำได้เป็นแบบอย่างได้ ทั้งยังเป็นสิ่งกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนเกิดความสนใจยอมรับและปฏิบัติตามได้อีกด้วย มีผู้กล่าวถึงลักษณะของโรงเรียนที่มีสิ่งแวดล้อมที่ดีไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2538 : 8 -9) ได้มีนโยบายในการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษามีกรอบของการปฏิรูปที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ดังนี้

1. พัฒนา ปรับปรุงอาคารเรียน และอาคารประกอบ ให้มีปริมาณเพียงพอ เหมาะสม มีห้องเรียน ห้องพิเศษเพียงพอและมีคุณภาพ มีสภาพที่ดี สะอาด เน้นสถานที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติทำกิจกรรม
2. พัฒนাবริเวณหรือสถานที่ของโรงเรียนให้ร่มรื่นน่าอยู่สวยงามมีสถานที่พักผ่อนเล่นกีฬา มีป้ายชื่อโรงเรียนที่เหมาะสม มีถนนและบริเวณใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ที่เพียงพอเหมาะสม
3. สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนมีความร่มรื่นสวยงามปราศจากมลภาวะ มีการตกแต่งบริเวณให้สวยงามน่าอยู่ น่าเรียน มีความสะอาดเรียบร้อย มีป้ายชื่อบอกทาง อาคารสถานที่ที่มีการป้องกันอุบัติเหตุอย่างถูกต้องเป็นระบบ

4. มีน้ำดื่มน้ำใช้ที่สะอาดมีปริมาณเพียงพอ ควรมีน้ำดื่มไม่น้อยกว่า 1 ลิตร / 1 วัน / 1 คน (อุปโภคและการเกษตร) ที่เพียงพอมีแหล่งน้ำและที่เก็บกักน้ำอย่างเหมาะสม

รวิวรรณ ชินะตระกูล (2540 : 19) ได้กล่าวถึง สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ดีว่าควรมีลักษณะดังนี้

1. ไม่ให้มีสิ่งมารบกวนเป็นประจำจนเป็นเหตุให้เกิดความรำคาญรบกวนสมาธิในการเรียน การสอนและการทำงาน
2. อาคารสถานที่จะต้องอยู่ในสภาพดี มั่นคงแข็งแรง ไม่มีสิ่งทีก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย
3. ห้องเรียนกว้างพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน มีช่องลม ประตู หน้าต่าง เป็นพื้นที่ไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของบริเวณพื้นที่ทั้งหมดของห้อง
4. มีลิ้มและที่ปัสสาวะที่ถูกหลักสุขาภิบาล สะอาดไม่มีกลิ่นเหม็นรบกวนมีทางระบายลม ให้อากาศถ่ายเทได้สะดวกมีแสงสว่างเพียงพอห้องลิ้มสำหรับนักเรียนชายและหญิงควรแยกจากกัน และให้มีปริมาณเพียงพอกับจำนวนนักเรียน
5. โรงอาหาร โรงครัวต้องสะอาด มีฝาปิดด้วยตาข่าย เพื่อป้องกันแมลงและสัตว์นำโรค มีแสงสว่างและมีการระบายอากาศที่ดี มีอ่างล้างมือพอเพียงและสะอาด มีภาชนะรองรับเศษอาหาร ที่มีฝาปิดมิดชิดพอเพียง อาหารที่จำหน่ายต้องมีคุณค่าตามหลักโภชนาการ มีความสะอาดและต้องปลอดภัยจากสารพิษ
6. มีที่รองรับขยะมูลฝอยประจำไว้ทุกห้องรอบ ๆ บริเวณโรงเรียนและในโรงครัว โรงอาหาร ที่รองรับขยะในห้องเรียน ห้องทำงาน ห้องธุรการ
7. มีที่ระบายน้ำสำหรับกำจัดน้ำทิ้งที่เหมาะสม และขนาดที่ระบายน้ำต้องมีขนาดใหญ่พอที่จะระบายน้ำได้สะดวก รวดเร็ว ไม่อุดตัน ถ้ามีที่ระบายน้ำสาธารณะผ่านบริเวณโรงเรียน ให้ปล่อยน้ำใสโครกลงท่อสาธารณะ แต่ถ้าไม่มีที่ระบายน้ำสาธารณะผ่านบริเวณโรงเรียนต้องขุดบ่อให้น้ำใสโครกไหลลงบ่อแล้วซึมลงใต้ดินเอง
8. ไม่ควรปล่อยให้โรงเรียนโล่งแจ้ง ต้องมีไม้ยืนต้นเพื่อให้ร่มเงา เพื่อลดแสงสะท้อนและความร้อนจากพื้นดิน ลดฝุ่นละออง และทำให้อากาศดี
9. มีการบำรุงรักษาต้นไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ ให้เจริญเติบโตสวยงามอยู่เสมอ ไม่เด็ดหรือหักดอกไม้ กิ่งไม้
10. ไม่ทำลายทรัพย์สินของโรงเรียนให้เสียหาย เช่น ทำให้โต๊ะเก้าอี้ชำรุด หรือใช้ของมีคม ดินสอ ปากกา และสี ขีดเขียนบนโต๊ะ เก้าอี้ ฝาผนัง
11. จัดการจราจรในโรงเรียนทั้งทางถนนและในอาคารเรียน ถนนในโรงเรียนให้จัดทิวป่าย สัญญาณจราจรบอกให้ชัดเจน ควรกำหนดความเร็วของรถยนต์และรถจักรยานยนต์ที่เล่นในบริเวณ

โรงเรียน ทำคั่นกันถนนเป็นระยะๆ เพื่อป้องกันมิให้มีเสียงดังรบกวน ถ้าถนนแคบควรจัดให้รถเดินทางเดียว

๑2. รถรับส่งนักเรียน หากโรงเรียนสามารถจัดรถรับส่งให้นักเรียนได้ควรบำรุงรักษา ให้อยู่ในสภาพที่ดีและจัดระเบียบให้ดีจะทำให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยทำให้สภาพแวดล้อมดีขึ้น

กรมอนามัย (2540 : 132-133) ได้กล่าวถึงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ถูกสุขลักษณะไว้ว่า โรงเรียนเป็นสถานที่ที่รวมของประชากรกลุ่มวัยเรียนและเยาวชนซึ่งอาศัยอยู่ในชุมชน ที่สำคัญเป็นประชากรกลุ่มเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาประเทศ โรงเรียนจึงจำเป็นต้องเป็นสถานที่ที่มีความปลอดภัยจากการบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาที่เด็กอยู่ในโรงเรียน พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีสุขภาพดีแบบองค์รวม

โรงเรียนเป็นบริการที่จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม ป้องกันการเจ็บป่วยและแก้ไข ปัญหาสุขภาพที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของเด็กนักเรียน นอกจากนี้ยังเป็นการเสริมสร้างปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปให้กลับมามีพฤติกรรมที่ถูกต้อง นักเรียนมีพัฒนาการที่แตกต่างกัน แนวทางการแก้ไข การส่งเสริม ป้องกันจึงมีแนวทางในที่แตกต่างกันออกไป การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนหรือสถานศึกษาประกอบด้วยการจัดบริการด้านสุขภาพ การศึกษา สิ่งแวดล้อม มีการประสานงานกันระหว่างโรงเรียน บ้านและชุมชนเพื่อเอื้ออำนวยและสนับสนุนทรัพยากรให้งานบรรลุเป้าหมาย บุคลากรทางด้านสาธารณสุขมีบทบาทหน้าที่มุ่งให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง มีทัศนคติที่ดีและมีการปฏิบัติตนที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว ชุมชน ขอบเขตงานอนามัยโรงเรียนประกอบด้วยกิจกรรม ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ถูกสุขลักษณะ (School Health Environment) หรือการสุขาภิบาลโรงเรียน (School Sanitation) คือการจัดโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ ให้เอื้อต่อการมีสุขภาพดี โดยการควบคุมดูแลและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ดี เพื่อให้ปลอดภัยจากโรค การเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุต่าง ๆ เชื่อกันว่า สิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลบวกต่อสุขภาพ แนวทางการดูแลสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นการดูแลสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น สิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียนเป็นการส่งเสริมและป้องกันโรค สิ่งสำคัญนักเรียนได้รับบทบาทของตนเอง เกิดความตระหนัก และเห็นความสำคัญของการดูแลสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ ดังนั้นการจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพัฒนาการของเด็กนักเรียน โดยเฉพาะการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งประโยชน์ที่สำคัญของชุมชน และมีบทบาทในการให้ความรู้ ปลูกฝังทัศนคติ พฤติกรรมต่างๆ ให้แก่เด็กนักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตของชุมชน โดยมุ่งให้เขาเหล่านั้นสามารถนำ ความรู้ ทักษะชีวิต ประสพการณ์ ที่ได้รับจากการเรียนในโรงเรียนไปใช้ในการดำรงชีวิต รวมทั้งสามารถดูแลสุขภาพของ

คนในครอบครัวและในชุมชนได้ สิ่งสำคัญยิ่งกว่าคือทำให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดเป็น
ทำเป็น แก้ปัญหาต่างๆ เป็น ซึ่งจะส่งผลให้เด็กนั้นเติบโต เป็นทรัพยากรมนุษย์ ที่มีคุณยิงในอนาคต
การจัดสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะมีดังนี้

1. การควบคุมป้องกัน ปรับปรุงสิ่งที่เข้าสู่ร่างกายให้ปลอดภัยจากเชื้อโรคและสารพิษ เช่น
น้ำ ชยะ ส้วม
2. นึกถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นภายในโรงเรียน ครูสามารถควบคุมและป้องกันได้ เช่น
สนามเด็กเล่น สระน้ำหรือเครื่องเล่นภายในโรงเรียน
3. ดูแลความสะอาดของสถานที่ปรุงอาหาร ขายอาหาร ตลอดจนการใช้สารปรุงแต่งในการ
ประกอบอาหาร
4. ดูแลเกี่ยวกับน้ำดื่ม น้ำใช้ตลอดจนภาชนะใส่น้ำดื่มให้เพียงพอ
5. ห้องน้ำมีความสะอาด เพียงพอกับจำนวนนักเรียน
6. การกำจัดสิ่งปฏิกูล กำจัดชยะ น้ำโสโครกอันเป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลงและสัตว์นำโรค
7. การจัดห้องเรียน ดูแลเกี่ยวกับการถ่ายเทอากาศ ความร้อน แสงสว่าง การจัดโต๊ะ เก้าอี้
และความปลอดภัยของตัวอาคาร

8. การจัดห้องพยาบาลให้ถูกสุขลักษณะและจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ที่เหมาะสม

9. ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ และสวยงาม
สถานที่ตั้ง

โรงเรียนไม่ควรตั้งอยู่ห่างจากบ้านมากเกินไป และห่างจากชุมชนอย่างน้อยครึ่งกิโลเมตร
ที่ตั้งควรเป็นที่ดอนน้ำท่วมไม่ถึง บริเวณโรงเรียนควรมีเนื้อที่เพียงพอ มีสนามเด็กเล่นสามารถขยาย
โรงเรียนได้ในอนาคต ควรมีต้นไม้ใหญ่เพื่อเป็นร่มเงา

เสียง

โรงเรียนต้องอยู่ห่างจากเสียงที่เป็นปัญหากับหู เช่น โรงงานอุตสาหกรรม สถานีขนส่ง
สนามบิน เป็นต้น WHO ได้กำหนดความดังเสียงที่คนเราทนฟังได้ ไม่เกิน 85 เดซิเบล

สนามโรงเรียน

ควรจัดบริเวณสนามโรงเรียนให้นักเรียนได้ออกกำลังกาย มีเครื่องเล่นสำหรับการปั่นปาย
สนามฟุตบอล สระว่ายน้ำควรมีรั้วล้อมรอบและมีป้ายปิดประกาศเป็นเขตอันตรายห้ามเข้าใกล้
อาคารเรียน

การก่อสร้างอาคารต้องคำนึงถึงแสงสว่าง การระบายอากาศ อาคารไม่ควรหันหน้าไปทาง
ทิศตะวันออกหรือทิศตะวันตกเนื่องจากเป็นทิศของการรับแสง ทำให้รบกวนการเรียนของนักเรียน รูป

ตัวอาคารควรเป็นรูปตัว U L I E T เพื่อความสะดวกในการขยายโรงเรียนในอนาคต ผนังห้องเรียนควรเป็นสีสว่างพอดี เช่น ขาว เทา ครีม ฟ้า เป็นต้น

อาคารประกอบ

อาคารประกอบ เช่น โรงครัว โรงอาหาร โรงฝึกงาน โรงพลศึกษาควรแยกเป็นสัดส่วนเพื่อป้องกันกลิ่น เสียงรบกวนสมาธิในการเรียนของนักเรียน

ห้องพยาบาล

ควรอยู่ชั้นล่างสุดของอาคาร และควรอยู่ใกล้ห้องครู หรือในกรณีที่ไม่มีห้องพยาบาลก็สามารถกันแบ่งห้องของครูโดยใช้ม่านกัน

การจัดน้ำดื่ม น้ำใช้

น้ำดื่มต้องเป็นน้ำที่สะอาด เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน เช่น มีอ่างน้ำพุ หรือน้ำสะอาดให้นักเรียนดื่มหรือใช้ตามเกณฑ์ที่กรมอนามัยกำหนดไว้

การกำจัดขยะมูลฝอย

ควรมีภาชนะเก็บและรองรับขยะมูลฝอยตามบริเวณต่าง ๆ ในโรงเรียน รวมทั้งมีการระบายน้ำทิ้งที่ถูกสุขลักษณะ

ล้อมและที่ปิดสภาวะ จำนวนที่ปิดสภาวะต้องพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน

กล่าวโดยสรุปลักษณะของสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ดีนั้น จะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงทั้งอาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ สิ่งอำนวยความสะดวก และสภาพแวดล้อมรอบ ๆ อาคาร ให้มีความร่มรื่นสวยงาม สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่ตลอดเวลา

บทบาทของบุคลากรในโรงเรียนที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

บทบาทของผู้บริหาร

บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียน ที่มีผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญต่อการบริหารงานด้านอาคารสถานที่ และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนตามความจำเป็นของงาน แบ่งเวลาให้การบริหารงานด้านนี้ให้มีสัดส่วนที่พอเหมาะ ผลสรุปจากการประชุมระดมความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารควรใช้เวลาในการบริหารงานด้านอาคารสถานที่สัปดาห์ละ 3 - 4 ชั่วโมง ซึ่งแล้วแต่ขนาดของโรงเรียนและงานบริหารอาคารสถานที่ ผู้บริหารถือว่าเป็นกลจักรสำคัญที่สุดในฐานะที่เป็นผู้นำในการพัฒนาสถานศึกษาและเป็นบุคคลสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินการต่างๆในสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ดังกล่าว โดยผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทในเรื่องการวางแผน การดำเนินการตามแผน ซึ่งมีการติดตามดูแล และให้กำลังใจแก่ผู้ร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งสามารถให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือสนับสนุน

การทำงานของครูได้อย่างทั่วถึง การพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องปรับ และเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้เหมาะสมกับเวลา สังคม เศรษฐกิจของสภาพแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้ สอดคล้องกับนโยบายทั้งของรัฐบาลและนโยบายของต้นสังกัดในการดำเนินการบริหารงานพัฒนา สิ่งแวดล้อมในระดับโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน ดังนั้นสภาพแวดล้อมโรงเรียนจึงมีความความสำคัญ ในวงกว้างมิใช่เฉพาะภายในบริเวณโรงเรียนเท่านั้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2540 : 17) ได้กล่าวถึง บทบาทและความรับผิดชอบของ ผู้บริหารในการจัดสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ ดังนี้

1. จัดสำนักงานให้มีความคล่องตัวในการบริหารและการเรียนการสอน
2. จัดบรรยากาศในอาคารเรียนและอาคารประกอบ
3. จัดบรรยากาศในบริเวณโรงเรียน
4. วางแผนการใช้ประโยชน์ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงอาหาร ห้องประชุม
5. จัดบำรุงรักษา ซ่อมแซม พัฒนาอาคารสถานที่
6. จัดเวรยามรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน
7. แต่งตั้งกรรมการรับผิดชอบอาคารสถานที่และทรัพย์สินของโรงเรียน
8. ดำเนินการเกี่ยวกับการก่อสร้าง ซ่อมแซม ปรับปรุงอาคารสถานที่
9. สำรวจ จัดหา ควบคุม ดูแล ซ่อมแซม และขออนุญาตหรือถอนอาคาร
10. จัดทำแผนผังบริเวณและปรับปรุงซ่อมแซม ต่อเติม
11. ดำเนินการจัดและตรวจสอบรูปแบบรายการก่อสร้าง
12. ดำเนินการควบคุมงานก่อสร้างของโรงเรียน
13. วิเคราะห์เกณฑ์ขนาดพื้นที่อาคารให้สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตร
14. ใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่ให้คุ้มค่า
15. ตรวจสอบและรายงานเสนอและแก้ไขปัญหาในการก่อสร้าง
16. ประเมินการซ่อมแซมอาคารหรือปรับปรุงอาคารที่ไม่ปลอดภัย
17. สำรวจ ทดสอบ และเก็บข้อมูลหาสาเหตุปัญหาของอาคารสถานที่เพื่อจัดทำแผน

ในการปรับปรุงและพัฒนา

18. ควบคุมและป้องกันการมาถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของโรงเรียน

ตมบูรณ์ ธงสันเทียะ (2540 : 30) ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในด้านการจัด สภาพแวดล้อมในโรงเรียนว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียนจะสมบูรณ์แบบและสนับสนุนการเรียนรู้ของ นักเรียนให้มากที่สุดนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการจัดการเกี่ยวกับเรื่องการใช้อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ โดยอาศัยความร่วมมือ

ของทุกฝ่าย ถ้าผู้บริหารจัดหน้าที่ได้ถูกต้องแล้วอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมในโรงเรียนก็จะได้ใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าผู้บริหารต้องมีการบริหารที่มงานการจัดแบ่งหน้าที่ให้บุคลากรในการดำเนินงานต่าง ๆ และต้องให้บุคลากรทุกท่านรับบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้อง เหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 27-30) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการบริหารงานอาคารสถานที่และบรรยากาศสภาพแวดล้อมไว้ดังนี้

1. งานจัดสร้างอาคารสถานที่ ผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่ดังนี้
 - 1.1 ของบประมาณจัดสร้างอาคารสถานที่
 - 1.2 ควบคุมการก่อสร้างให้ถูกต้อง เป็นไปตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
 - 1.3 ดำเนินการเกี่ยวกับการรื้อถอนอาคารให้ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
 - 1.4 จัดการเกี่ยวกับที่ดินของโรงเรียนให้ถูกต้องตามระเบียบว่าด้วยที่ราชพัสดุ
 - 1.5 ร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน แก้ปัญหาการขาดแคลนอาคาร สถานที่ ในกรณีงบประมาณของทางราชการมีไม่เพียงพอ
 - 1.6 จัดให้มีการตกแต่งอาคาร สถานที่ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด สวยงาม
2. การใช้อาคารสถานที่ ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ดังนี้
 - 2.1 ดำเนินการวางแผนการใช้สถานที่ ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าโดยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม
 - 2.2 จัดให้มีแผนผังบริเวณโรงเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียนและห้องพิเศษ
 - 2.3 จัดให้มีการจัดทำตารางการใช้อาคารสถานที่
 - 2.4 ให้บริการอาคารสถานที่แก่ชุมชนในกิจกรรมของชุมชนที่เกี่ยวข้อง
3. งานบำรุงอาคารสถานที่ ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ดังนี้
 - 3.1 ตรวจสอบสภาพของอาคารสถานที่อย่างสม่ำเสมอ
 - 3.2 จัดให้มีการซ่อมแซมอาคารสถานที่ที่ชำรุด
 - 3.3 จัดให้มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอาคารสถานที่ของบุคลากร
 - 3.4 ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการบำรุงอาคารสถานที่
4. งานควบคุมดูแลอาคารสถานที่ ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้
 - 4.1 จัดเวรยามดูแลสถานที่ให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัย
 - 4.2 ตรวจสอบการใช้อาคารสถานที่ให้เป็นไปตามข้อตกลงร่วมกันระหว่างบุคลากร
 - 4.3 ดำเนินการตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง เมื่อมีผู้ขอใช้อาคารสถานที่
 - 4.4 ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ ดูแลอาคารสถานที่

5. งานประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ดังนี้
 - 5.1 ประเมินผลการดำเนินงานอาคารสถานที่อย่างสม่ำเสมอ
 - 5.2 ให้นักบุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน
 - 5.3 ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการรักษาอาคารสถานที่ เท่าที่นักเรียนจะสามารถมีส่วนร่วมได้
 - 5.4 ใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ ในการประเมินผลการดำเนินงานอาคารสถานที่ และรับฟังความคิดเห็นจากชุมชน

ในทำนองเดียวกัน พงษ์ หันนาคินทร์ (2542 : 40) กล่าวว่า ผู้บริหารที่ส่งเสริมสนับสนุนให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องช่วยเหลือครูเพื่อให้เกิดการจัดการเรียนการสอนบรรลุตามศักยภาพ และพัฒนาให้ถึงขีดสุดในการบริหาร 3 ประการ คือ

1. ตรวจสอบเกี่ยวกับด้านการเรียนการสอน
2. ทำการประเมินการเรียนการสอนของครู
3. ทำหน้าที่ช่วยเหลือ ส่งเสริมและปรับปรุงบรรยากาศสภาพแวดล้อมการสอน

เช่น ปรับปรุงห้องเรียน การจัดหาสื่อ นำเทคนิควิธีการสอนให้แก่ครู

บทบาทของครู

ส่วนบทบาทของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนจะเห็นได้ว่า ครูเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุดให้คำปรึกษาแนะนำให้การดูแลและช่วยเหลือในด้านต่างๆ ตลอดจนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เต็มศักยภาพของแต่ละคน ดังนั้นพฤติกรรมของครูจึงสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับสภาพแวดล้อมซึ่งขณะเดียวกันก็ต้องสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนครูสามารถทำได้เป็นอย่างมาก เพื่อก่อให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ในทางบวก โดยการประกันว่าชั้นเรียนเป็นสถานที่ที่มีความปลอดภัยเป็นระเบียบมีความสามัคคี และมีความเป็นมิตรในการทำงาน

นวลจิตต์ เขาวงกตพิงค์ (2545 : 9) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาว่า กระบวนการเรียนรู้ที่ดีนั้นต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ความแตกต่างของผู้เรียน ครูสามารถจัดสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านได้มากที่สุด ได้แก่ ครู การที่ครูสามารถประสานเชื่อมโยงการอบรมเลี้ยงดูให้มีพัฒนาการที่ดีไปอย่างต่อเนื่อง และในบางครั้งอาจจะต้องมีการแก้ไขข้อบกพร่อง ความเชื่อและค่านิยมบางอย่างที่ไม่ถูกต้องเสียก่อน เพื่อสร้างแนวคิดที่ถูกต้องและปลูกฝังค่านิยมอันดีงาม ควบคู่ไปกับการให้ความรู้และควรจัดประสบการณ์ต่าง ๆ

ให้นักเรียนภายใต้สภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ที่จะเกิดไปสู่การปฏิบัติจริงตามธรรมชาติของผู้เรียน ดังนั้นครูจึงเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ เป็นบุคคลที่จะเสริมสร้างการเรียนรู้ใหม่ ๆ ให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้เกิดความรักและศรัทธาที่จะเรียนรู้ อธิบายมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอนอย่างแท้จริง

ดังนั้นครูจึงนับว่าเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน ความกระตือรือร้นของครู ความสนใจ ความเอาใจใส่ในการสอน การแสวงหาความรู้อยู่เป็นนิจ การมีจิตใจดีงาม ความสุภาพอ่อนโยนทั้งเสียงและบุคลิกดีจะช่วยโน้มน้าวจิตใจของนักเรียนให้เขาแบบอย่างครู และจะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ ใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้วยความกระตือรือร้นมีชีวิตชีวาตามไปด้วย

เนาวรัตน์ ลิขิตวิวัฒน์เศรษฐ์ (2544 : 29) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของครูต่อการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. เตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
2. จัดสภาพแวดล้อมในแหล่งเรียนรู้ที่จูงใจและเสริมแรงให้เกิดการเรียนรู้
3. ปรับสภาพของสถานที่เรียนให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองให้มากที่สุด
4. ร่วมมือกับโรงเรียนและชุมชนดูแลสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้

กล่าวโดยสรุป ผู้บริหารและครูนับเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ โดยจะต้องมีการวางแผนการทำงานร่วมกันในลักษณะร่วมคิดร่วมทำ ทั้งนี้เพื่อนำผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ผู้เรียนมีความสุขที่ได้มาโรงเรียนและเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข มีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่นได้ดีมีความสุข ซึ่งจะส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นมีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผล บรรลุเป้าหมายตามที่หลักสูตรกำหนด

ชาญชัย อาจินสมอาจารย์ (2544 : 45) กล่าวถึง บรรยากาศสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนและบทบาทของครูไว้ดังนี้

1. เป็นแบบอย่างในเจตคติ และพฤติกรรมทางบวกและสร้างสรรค์ต่อเพื่อนร่วมงาน นักเรียนและผู้ปกครอง
2. ใช้อำนาจอย่างยุติธรรม
3. ให้ความอบอุ่นในการสนับสนุน
4. ส่งเสริมความคิด หรือความร่วมมืออิสระต่อความเหมาะสม
5. กระตุ้นนักเรียนให้เรียนรู้ และให้มาตรวจการในการเลือกแก่เขาในกระบวนการเรียนรู้

6. ประกันความสมดุลที่มีเหตุผลระหว่างผลสะท้อนกลับในทางบวกและทางลบ
7. หาโอกาสเพื่อทำให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าได้รับการสนับสนุน การยอมรับว่าตนเองมีคุณค่า ประสบความสำเร็จ มีความมั่นคงทางอารมณ์

กรมวิชาการ (2546 : 3 - 4) กล่าวว่า สังคมปัจจุบันซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้าน เศรษฐกิจและสังคม ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินชีวิตของคนทุกเพศ ทุกวัย ของชีวิต โดยเฉพาะผู้เรียนในวัยเรียน ปัญหาสังคมที่ทวีความซับซ้อนรุนแรงขึ้นทุกขณะ ดังที่ได้พบเห็นได้จากข่าวในสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการมีค่านิยมที่ฟุ้งเฟ้อ การเลียนแบบพฤติกรรมหรือ ตัวอย่างที่ไม่เหมาะสม การแพร่ระบาดของสารเสพติด การก่ออาชญากรรม การล่วงละเมิดทางเพศ การยกพวกตีกัน การฆ่าตัวตาย ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้ ล้วนมีสาเหตุมาจากการที่บุคคลไม่รู้จักตัวเอง ไม่เห็นคุณค่าของชีวิต ไม่เข้าใจสภาพแวดล้อมที่ดีพอ ขาดทักษะการคิด การตัดสินใจ ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้

ปัญหาข้างต้น ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาซึ่งเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดผู้เรียนนับเป็นบุคคลที่มี ส่วนสำคัญในการที่จะช่วยเหลือดูแล ป้องกัน ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้ผู้เรียนได้รู้และเข้าใจตนเอง ยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ดียิ่งขึ้น สมดัง เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งให้สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เกิดคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ เห็นคุณค่าตนเอง มีวินัยในตนเอง เน้นส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและ เติบโตตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในโรงเรียน ผู้บริหารและครูในโรงเรียนต้องเป็น ผู้ร่วมกันคิดร่วมกันทำ โดยการประเมินการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีอยู่ก่อน แล้วจึงนำ ปัญหาข้อบกพร่องนั้นมาวางแผนจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ดีขึ้น เป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้ ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมได้อย่างถูกต้องตามศักยภาพของโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนนำดี นำอยู่ นำเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนให้มีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ คือ เก่ง ดี และมีความสุข การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนนั้น นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบริหารโรงเรียนเป็นอย่างยิ่งเพราะจะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียน มีความสุข มุ่งเน้นการเรียนการสอนเป็นธรรมชาติให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง และปลูกฝัง ความสามัคคี

การบริการที่ดีในโรงเรียน

1. โครงการอาหารกลางวัน

1.1 การจัดบริการควรมุ่งให้คุณค่าสารอาหารในสิ่งที่ร่างกายต้องการ ให้นักเรียนมีความเข้าใจในคุณค่าของอาหารแต่ละประเภท เพื่อสามารถเลือกอาหารรับประทานได้อย่างมีคุณค่า มีสารอาหารครบถ้วน ราคาประหยัด และจัดทำง่าย ๆ

1.2 การดำเนินงานอย่างมีระบบ หลักสำคัญของการจัดเตรียมอาหารคือ อาหารสะอาด บริการสะดวก ภาชนะและสถานที่สะอาด สุขภาพของผู้ประกอบอาหารดี และควร มีกิจกรรมหรือป้ายให้ความรู้เรื่องอาหารที่มีคุณค่า และมีมารยาทในการรับประทานอาหาร

1.3 ให้มีการดูแลกองทุนอย่างเป็นระบบ หาแหล่งเงินทุนเพิ่มโดยการรับบริจาคทางผู้ปกครองและภาคเอกชน ทำบัญชีรายรับรายจ่ายเป็นประจำทุกวัน และเปิดเผยให้ทุกคนในโรงเรียนสามารถรับรู้ได้

2. การดูแลสุขภาพตนเอง

2.1 ความสะอาดจัดสถานที่ให้เหมาะสำหรับทำความสะอาดร่างกาย เช่น สถานที่แปรงฟัน ล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหาร สถานที่ล้างอุปกรณ์การเรียนในวิชาต่าง ๆ จัดทำความสะอาดที่ก่อนขึ้นอาคารเรียน

2.2 การป้องกันตนเองจากโรคภัยต่างๆ ควรจัดให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากโรค มีบริการบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรค ให้ครูทำหน้าที่พยาบาลประจำโรงเรียน ช่วยดูแลและปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้แก่นักเรียนควรจัดสถานที่ออกกำลังกายทั้งในร่มและกลางแจ้ง จัดสวนสุขภาพ จัดสถานที่พักผ่อน และจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงและเชื้อโรค

2.3 การซักรีดน้ำหนักและวัดส่วนสูง มีการซักรีดน้ำหนักและวัดส่วนสูงนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียน ละ 1 ครั้ง และมีการบันทึกข้อมูล

2.4 การตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอโดยครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาตรวจสุขภาพนักเรียนเป็นประจำและต้องเป็นผู้กำหนดว่าควรจะตรวจอะไรบ้าง โดยประสานร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขเพื่อตรวจรักษาสุขภาพให้แก่นักเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียน

3. การจัดบริการห้องสมุด

มีการตั้งคณะกรรมการห้องสมุด และบรรณารักษ์ประจำห้องสมุด จัดห้องสมุดให้น่าสนใจ เป็นระเบียบ น่าหยิบอ่าน มีมุมหนังสือใหม่และปรับปรุงซ่อมหนังสือเก่า แนะนำการอ่านควบคู่กับการใช้บริการยืมหนังสือต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมให้รักการอ่านส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง จัดแหล่งหนังสือเพิ่มเติมเช่นขอบริจาคหนังสือ และจัดซื้อเพิ่มเติม

4. การให้บริการชุมชน

4.1 ให้คำปรึกษาแนะนำ จัดตั้งฝ่ายประชาสัมพันธ์โรงเรียน ติดต่อเยี่ยมเยียนชุมชน อย่างใกล้ชิดอยู่เสมอทั้งยามปกติและยามเดือดร้อนและประชุมผู้ปกครองนักเรียนอย่างน้อยปีละครั้ง ให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่ และสิ่งของในโรงเรียนได้ตามความเหมาะสมรวมทั้งการให้การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมกับประชาชน โรงเรียนจะต้องเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการให้บริการข่าวสารและความรู้ที่สอดคล้องกับวิชาชีพ ในท้องถิ่นการรักษาความปลอดภัย อาคารสถานที่ ควรตรวจสอบสภาพอาคารทุกหลัง ให้ใช้การได้อยู่เสมอ และซ่อมแซมไม่ให้เกิดอันตรายจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบดูแลรักษาหาวิธีป้องกันและกำจัดปลวก คูและระบบน้ำ ระบบไฟฟ้า ให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี อาคารที่หมดสภาพให้จำหน่ายและรื้อถอน

4.2 บริเวณโรงเรียนควรปลูกต้นไม้เป็นแนวรั้วโรงเรียนเพื่อป้องกันภัยธรรมชาติ ชะลอความรุนแรงของพายุและน้ำ ป้องกันฝน น้ำ แสงแดด ป้องกันการพังทลายของดิน จัดระบบด้านการป้องกันขยะและสิ่งสกปรกต่าง ๆ ที่อาจจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ และจัดทำทางระบายน้ำ ด้วยแนะนำวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับความปลอดภัยเมื่อเกิดเหตุร้าย เช่นเพลิงไหม้ ตลอดจนการใช้รถใช้ถนน ให้ถูกวิธี ให้ความรู้แก่บุคลากร และสังเกตผลที่เกิดจากอันตรายนั้น

5. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จัดให้มีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนและผู้ทรงคุณวุฒิ จัดให้มีสมาคมครู ผู้ปกครอง สมาคมศิษย์เก่า เพื่อรับทราบกิจกรรมของโรงเรียน และช่วยเหลือนักเรียนที่ยากจน ร่วมมือกับชุมชนเพื่อจัดแผนการเรียนการสอน และสร้างหลักสูตรท้องถิ่นตามความเหมาะสม และใช้สถานประกอบการในท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้

สรุปได้ว่าลักษณะของโรงเรียนที่ดีนั้นต้องมีการวางแผนที่ดีร่วมกันทุกฝ่ายได้แก่ฝ่ายบริหาร โรงเรียน คณะครู นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลดีต่อภาพรวมของโรงเรียน ทำให้ชุมชนหันมาให้ความสนใจในกิจกรรมที่โรงเรียนได้ดำเนินงานจนเป็นผลสำเร็จ และเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป การขอความร่วมมือกับชุมชนจะเป็นไปโดยง่าย ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่น อันจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาในด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ต่อไป

ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนคลองสำโรง

1. ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนคลองสำโรง

ที่ตั้ง โรงเรียนคลองสำโรง ตั้งอยู่เลขที่ 140 หมู่ที่ 7 ตำบลเทพารักษ์ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พื้นที่ 1 ไร่ 1 งาน 60 ตารางวา โรงเรียนคลองสำโรง เปิดทำการสอนครั้งแรก วันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2480 โดย นายนาค กล้าพล ได้บริจาคที่ดินให้จำนวน 1 ไร่ 1 งาน 60 ตารางวา ตำบลสำโรงเหนือ อำเภอเมืองสมุทรปราการ และได้ บริจาคเงิน จำนวน 1,000 บาท สมทบกับเงิน งบประมาณ 1,000 บาท สร้างอาคารเรียนแบบ ป.1 เปิดทำการสอนครั้งแรกชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-4 ปัจจุบันเปิดทำการสอนระดับอนุบาล ถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6

2. ข้อมูลด้านการบริหาร

2.1 ชื่อ สกุล ผู้บริหาร นายชัชวาลย์ งามขำ วุฒิการศึกษาสูงสุดปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา ดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนนี้ตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม 2547 จนถึงปัจจุบัน

2.2 ชื่อ สกุล รองผู้บริหาร นางวิไลรัตน์ เอื้อนจิตร วุฒิการศึกษา ป.บัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา

3. สัญลักษณ์ของโรงเรียน ปรัชญาโรงเรียน คำขวัญของโรงเรียน

สีประจำโรงเรียน สีเขียว และสีชมพู

ต้นไม้ประจำโรงเรียน ต้นสำโรง

ดอกไม้ประจำโรงเรียน ดอกบัว

คติพจน์ประจำโรงเรียน “ปัญญา จ คุณธมโม “ความรู้คู่คุณธรรม”

ปรัชญาของโรงเรียน วิชาการเด่น เน้นคุณธรรม

คำขวัญของโรงเรียน มารยาทงาม ความรู้ดี มีอนามัย วินัยเด่น

4. วิสัยทัศน์โรงเรียนคลองสำโรง

ชุมชนและโรงเรียนร่วมกันจัดการศึกษามุ่งพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ตามมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยเน้นภาษาไทยและคณิตศาสตร์ นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์ ประหยัด มีวินัย มีความรับผิดชอบ รู้จักหน้าที่ เห็นคุณค่าของ ตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้อันเป็นสากล มีทักษะพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์ รักการออกกำลังกาย มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ รักษาสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย

4. สภาพทั่วไป

จำนวนอาคารเรียน มีทั้งหมด 3 หลัง

อาคารเรียนหลังที่ 1 แบบ 017 เป็นอาคารไม้ 2 ชั้น ขนาด 8 ห้องเรียน

อาคารเรียนหลังที่ 2 แบบ สปช. 105/2526 เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้น
ขนาด 8 ห้องเรียน

อาคารเรียนหลังที่ 3 แบบ สปช. 2/28 เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 3 ชั้น
ขนาด 6 ห้องเรียน

อาคารประกอบมี 3 หลัง

- บ้านพักครู 1 หลัง
- ห้องส้วม 5 ที่ 1 หลัง
- ห้องส้วม 4 ที่ 1 หลัง

การจัดห้องต่าง ๆ

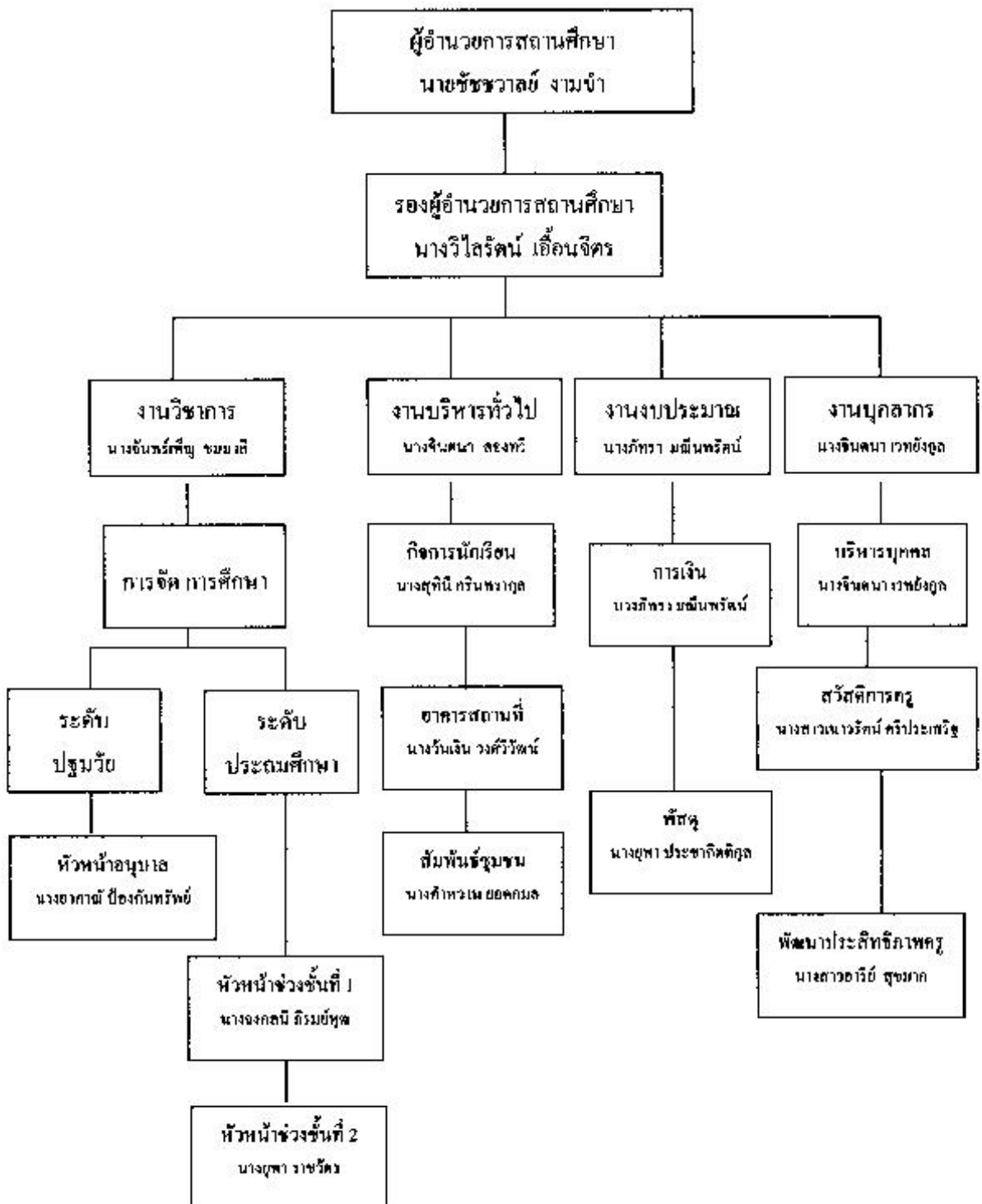
ห้องเรียนจำนวน 16 ห้องเรียน

ห้องพิเศษ จำนวน 9 ห้อง

1. ห้องผู้บริหาร 1 ห้อง
2. ห้องอำนวยการ 1 ห้อง
3. ห้องสมุด 1 ห้อง
4. ห้องพยาบาล 1 ห้อง
5. ห้องดนตรี - นาฏศิลป์ 1 ห้อง
6. ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ 1 ห้อง
7. ห้องปฏิบัติการทางภาษา 1 ห้อง
8. ห้องคอมพิวเตอร์ 1 ห้อง
9. ห้องบริการสารสนเทศ

ปัจจุบันมีผู้บริหาร 1 คน รองผู้บริหารฯ 1 คน ครูอาจารย์ 20 คน พนักงานราชการ 1 คน
ครูอัตราจ้าง 7 คน นักเรียน 656 คน (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2550)

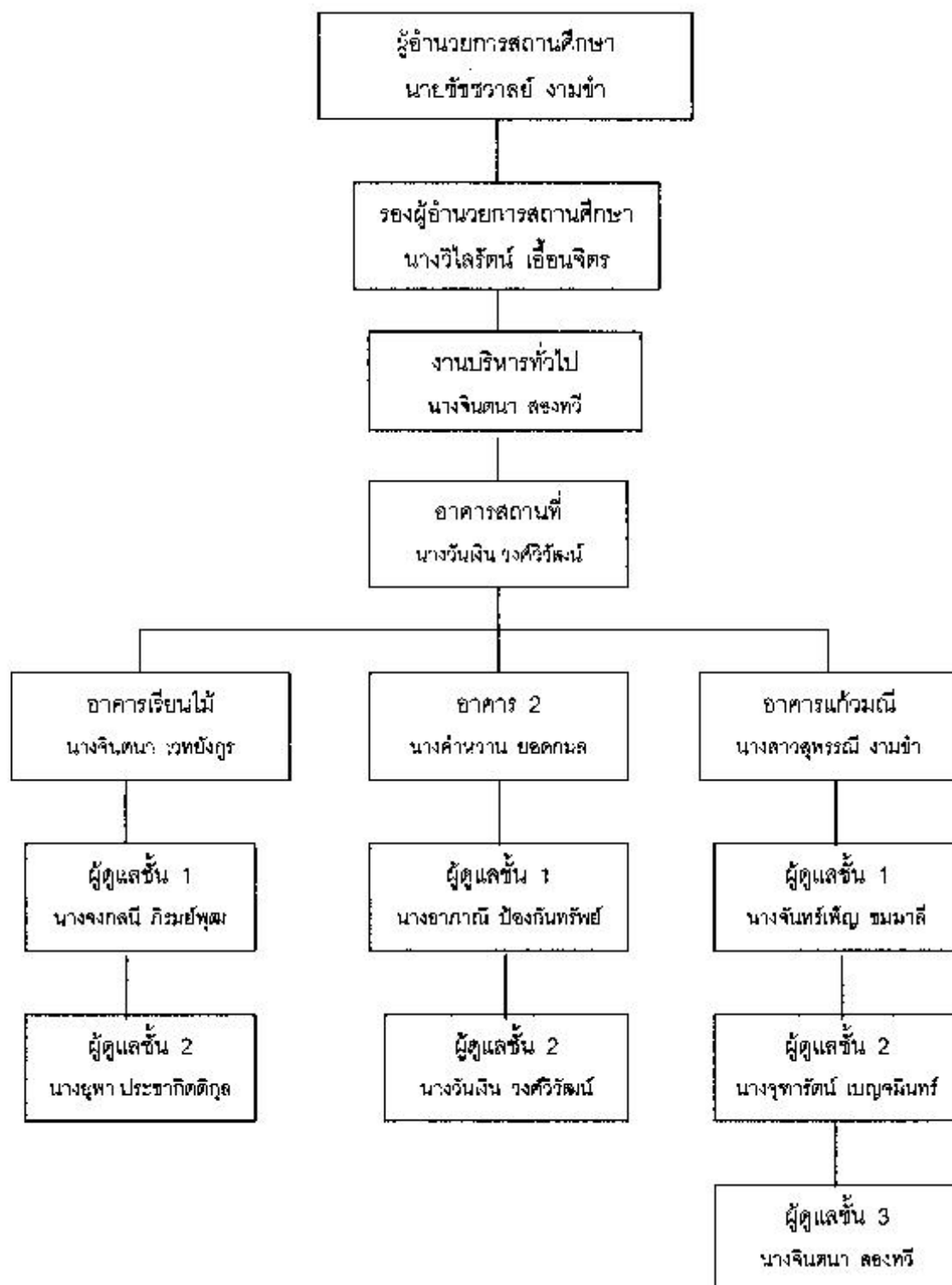
โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนคลองสำโรง

แผนภูมิที่ 1 แสดงการบริหารงานโรงเรียนคลองสำโรง ปีการศึกษา 2550

ที่มา : ข้อมูลสารสนเทศโรงเรียนคลองสำโรง สมุทรปราการ 2550 : 19

โครงสร้างการรับผิดชอบอาคารสถานที่ โรงเรียนคลองสำโรง

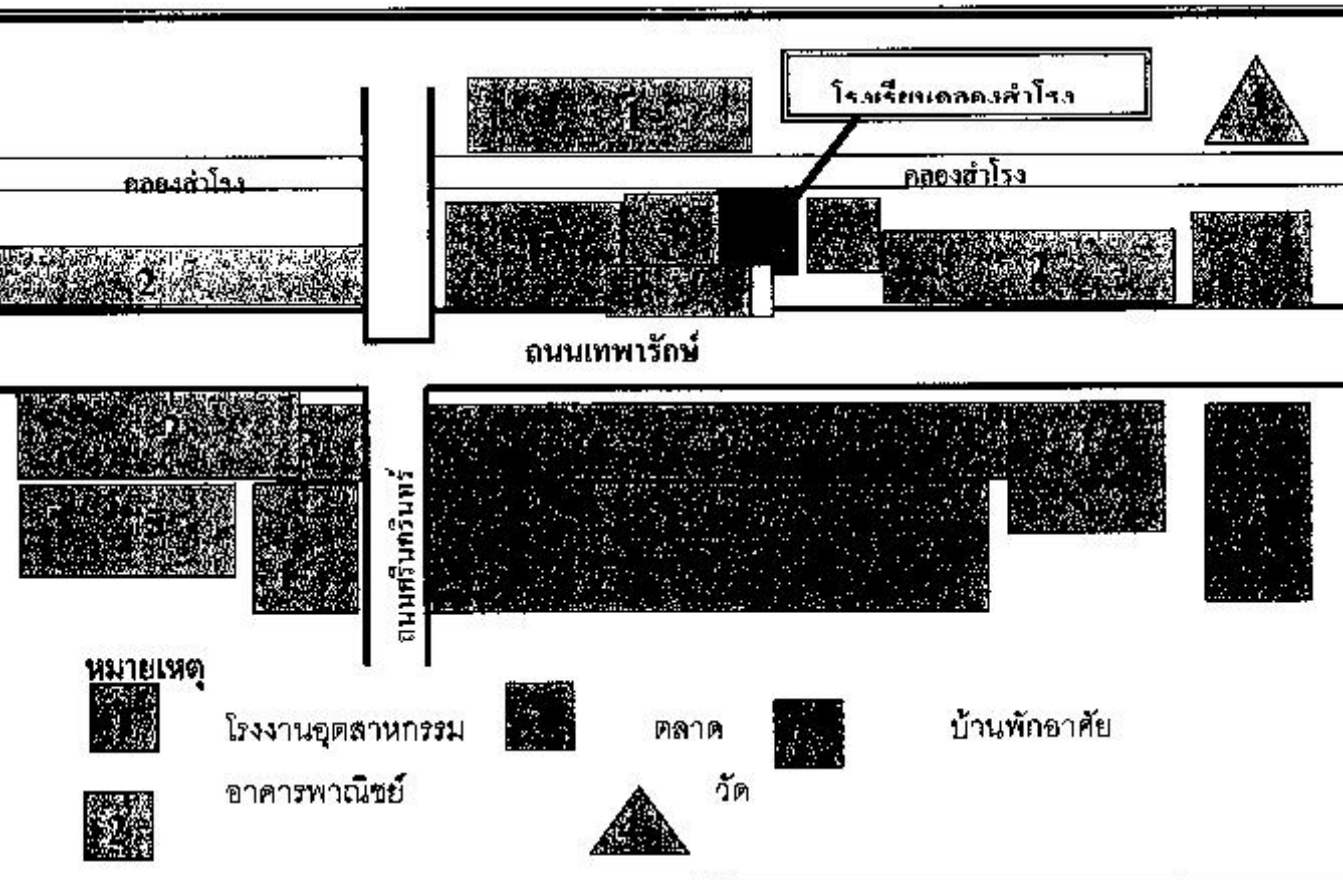

แผนภูมิที่ 2 แสดงการรับผิดชอบอาคารสถานที่ โรงเรียนคลองสำโรง ปีการศึกษา 2550

ที่มา : ข้อมูลสารสนเทศโรงเรียนคลองสำโรง สมุทรปราการ 2550 : 24

5. ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน

โรงเรียนคลองลำโรง ตั้งอยู่บนถนนเทพารักษ์ ซึ่งเป็นถนนเชื่อมกับถนนศรีนครินทร์ ด้านหลังเป็นคลองชื่อว่า "คลองลำโรง" ด้านข้างและด้านหน้าโรงเรียนแวดล้อมไปด้วยบ้านพักอาศัย อาคารพาณิชย์ โรงงานอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการไม่ไช้คนในท้องถิ่นที่ตั้งเดิม ประชากรร้อยละ 80 ส่วนใหญ่มาอยู่เพื่อการลงทุนทางการค้าและการอุตสาหกรรม สภาพเศรษฐกิจโดยรวมอยู่ในอัตราสูงเฉลี่ยรายได้ของประชาชนต่อหัวเท่ากับ 50,000 บาทต่อปี โดยผู้ประกอบการของนักเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มาจากต่างจังหวัด มารับจ้างประกอบอาชีพเป็นพนักงานในโรงงาน นักเรียนร้อยละ 90 ฐานะยากจน เพราะผู้ประกอบการมีความรู้ไม่พอ ค่าจ้างถูก รายได้ไม่แน่นอน การนับถือศาสนา ประชาชน ร้อยละ 95 นับถือศาสนาพุทธ ชุมชนมีความสัมพันธ์กับโรงเรียนค่อนข้างดี แต่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาค่อนข้างน้อย เนื่องจากมีภาระต้องบริหารจัดการในธุรกิจของตน แต่ได้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือตามที่โรงเรียนต้องการเป็นอย่างดี อีกทั้งผู้นำในชุมชนมีความสนใจในการจัดการศึกษาติดตามและให้การสนับสนุนส่งเสริมด้านต่าง ๆ เพื่อให้โรงเรียนดำเนินการได้บรรลุตามวัตถุประสงค์

แผนภูมิที่ 3 สภาพที่ตั้งและบริเวณโดยรอบของโรงเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งด้านงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวคิดในการนำเสนอการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนคลองสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1 ดังนี้

งานวิจัยในประเทศไทย

ชัยวัฒน์ สุกญา (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียน ประถมศึกษาในเขตจังหวัดพิษณุโลก 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก เจาะจง มาจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอละ 6 โรงเรียน รวม 54 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียนในด้านการใช้พื้นที่ ในบริเวณโรงเรียน การจัดอาคารเรียน อาคารประกอบและการจัดระบบสุขภาพภายในโรงเรียน จัดตามเกณฑ์มาตรฐานในระดับ สูงและสูงมากเป็นส่วนใหญ่

สมศรี ศักดิ์รุ่งพงศากุล (2542) ได้วิจัยเรื่องการจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการจัดสิ่งแวดล้อมของ โรงเรียน กิจกรรมที่จัดมาได้แก่ การจัดทำแผนหรือโครงการระยะยาว 1 ปี การทำความสะอาด การปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ ด้านการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และการพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้แก่ บุคลากร โดยมีการประชุมสัมพันธกิจกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ในด้าน การเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา มีการเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียน รวมทั้งการจัดหาเอกสาร และจัดหาหลักสูตรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนด้านการเป็นผู้นำและความร่วมมือกับชุมชนจัดการประชุม อบรม ให้คำแนะนำแก่ชุมชน ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมและรักษาความสะอาด

ดารง อ่อนน่วม (2543) ได้วิจัยเรื่อง การจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้จัดดำเนินการทั้ง 4 ด้านโรงเรียน ส่วนใหญ่ดำเนินการดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะคือโรงเรียนจัดทำแผนงานโครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อม
2. ด้านการเสริมสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมโรงเรียน ให้การยกย่องชมเชยบุคลากร และนักเรียนที่มีผลงานดีเด่นด้านสิ่งแวดล้อม
3. ด้าน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา โรงเรียนจัดกิจกรรม เพื่อนำเชิญประโยชน์ในวันสำคัญ และร่วมกันปลูกไม้ดอกไม้ประดับในโรงเรียน
4. ด้านการประสานงานและร่วมมือกับชุมชน พบว่า ผู้บริหารและบุคลากรให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ชมรม สมาคมต่างๆ ดำเนินการรณรงค์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่วนที่

ไม่ได้ดำเนินการ คือ การจัดทำแผนระยะยาว การปลูกไม้ยืนต้น การจัดหาสื่อ ไปสเตอร์ สไลด์ วีดีโอ หนังสือ เอกสาร วารสารต่างๆไว้เพิ่มพูนความรู้ การนำผลการประเมินการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาไปใช้ ไม่ได้ประสานงานกับชุมชน สำหรับปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือ โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์ ขาดงบประมาณและขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ

วิทย์ บุญศรีนุ้ย (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 129 คนโดยตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยจำแนกเป็นตัวแปรต้นคือสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่สอน วุฒิการศึกษา อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนตัวแปรตามคือความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชนของครูประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 11 รายการ ผลการวิจัยพบว่าเห็นด้วยต่อการจัดห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ในระดับมากที่สุด และเห็นด้วยต่อการจัดสวนพฤกษศาสตร์เป็นแหล่งเรียนรู้ในระดับมาก

โยธิน พรหมบุตร (2545) ได้วิจัยเรื่อง การจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ 227 คน ตัวแปรที่ใช้ได้แก่ตัวแปรต้น คือสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตัวแปรตามคือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษา กิจกรรมที่ปฏิบัติกันมากได้แก่โรงเรียนมีการปรับปรุงสภาพห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อม ส่วนด้านการจัดการเรียนสิ่งแวดล้อม คือโรงเรียนมีการนำนักเรียน ไปศึกษาธรรมชาติในบริเวณโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม โรงเรียนจัดให้มีการรณรงค์ให้นักเรียนประหยัดน้ำประหยัดไฟฟ้า และด้านการประสานความสัมพันธ์กับชุมชน โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนการสอนของโรงเรียน โรงเรียนจัดให้มีบริการด้านอาคารสถานที่แก่ชุมชน สำหรับปัญหาที่พบส่วนใหญ่ก็คือขาดแคลนด้านงบประมาณ การจัดหาจัดทำสื่อการสอน ความละเอียดรอบคอบในการทำงานของนักเรียน และปัญหาการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อคอยปกป้องคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติ

นริศร์ จัปจิตต์ (2545) ได้วิจัยเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากผลการวิจัยพบว่าด้านการจัดระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดจากสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรมและอบายมุข อยู่ในระดับมาก และประเด็นโรงเรียนมีการตรวจสอบสภาพสำหรับผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับสารพิษอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง อยู่ในระดับปานกลาง

สุริยงค์ ธรรมภรณ์ (2546) ได้วิจัยเรื่อง การจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา จำนวน 168 คน ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ตัวแปรต้น คือสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อยุทธการ การดำรงตำแหน่งปัจจุบัน ตัวแปรตามคือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาด้านการจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา จากผลการวิจัยพบว่า การจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนที่ดำเนินการคือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และความพร้อมในการจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนได้เกิดความตระหนักและมีจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้แก่ การจัดกิจกรรมปลูกต้นไม้ยืนต้น ไม้ดอก ไม้ประดับและจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในวันสำคัญ และให้การร่วมมือกับชุมชนหน่วยงานในการรณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อมโดยจัดกิจกรรมรักษาความสะอาดร่วมกัน สำหรับปัญหาที่พบส่วนใหญ่ก็คือ บุคลากรต้องรับผิดชอบในงานหลายด้าน ขาดงบประมาณ และขาดบุคลากรในการดำเนินงานเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

สุพิชัย วิจิตรโสภา (2546) ทำการวิจัยเรื่อง การจัดสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพระแสงจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้คือ ผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพระแสงในปีการศึกษา 2545 จำนวน 400 คน จากจำนวนประชากร 40 โรงเรียน ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ตัวแปรต้นคือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน ตัวแปรตามคือความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาด้านอาคารสถานที่ที่โรงเรียนได้ดำเนินการ ด้านนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และด้านบุคลากร มีส่วนร่วมในการดำเนินการ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูในการจัดสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนในด้านบุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ปฏิบัติมาก ได้แก่ การติดตามการใช้ระเบียบการแต่งกาย สุภาพเรียบร้อย ด้านอาคารสถานที่ กิจกรรมที่ปฏิบัติมาก ได้แก่ จัดให้มีการถ่ายเทอากาศ สำหรับกิจกรรมที่เป็นปัญหามากของด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ การจัดห้องดนตรีในที่ที่เหมาะสม

จัดทำต่อระบายน้ำ ด้านการให้นักเรียนมีส่วนร่วม ส่วนปัญหาที่พบ ได้แก่การประกวดป้ายคำขวัญเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จัดตั้งชุมนุมสิ่งแวดล้อมและมีบทบาทในการเสนอแนวคิด การปฏิบัติเชิงอนุรักษ์

รองศาสตราจารย์ ดร.คงศักดิ์ ธาตุทองและรองศาสตราจารย์ ดร.งามนิศย์ ธาตุทอง (2550) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาสภาพของสิ่งแวดล้อมศึกษาของโรงเรียนที่เกี่ยวกับหลักสูตร นโยบาย และแผนปฏิบัติการ

2. ศึกษาลักษณะ หรือ วิธีการที่โรงเรียนต่างๆ ใช้ในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

3. ศึกษาปัญหา อุปสรรค และ แนวทางแก้ไข

4. สรุปกระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5. เสนอแนวทางในการพัฒนากระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนไทย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ และการสังเกต กลุ่มเป้าหมายคือโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด และ กาฬสินธุ์ จำนวน 20 แห่ง ที่ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลในการสนทนาประกอบด้วย ครูจำนวน 100 คน และ นักเรียนจำนวน 140 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการสนทนา และกล้องถ่ายภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้จากการแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มาวิเคราะห์ เชิงเนื้อหา สรุปผล และ รายงานผลในเชิงบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประเด็นสิ่งแวดล้อมศึกษามีอยู่แล้วในหลักสูตรของโรงเรียนโดยแฝงอยู่ในรายวิชาต่างๆ

2. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาของนักเรียนและคนในชุมชน ยังไม่สูงนัก ในขณะที่ครูคิดว่าตนเองมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาค่อนข้างสูง

3. ครูมีระดับของจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมค่อนข้างดี ส่วนนักเรียนและคนในชุมชน มีระดับของจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับ ปานกลาง

4. ระดับของความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ ของครูและนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

5. โครงการสิ่งแวดล้อมส่วนมากมักจะเป็นความคิดริเริ่มของครูมากกว่าเป็นความคิดริเริ่มของนักเรียน

6. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมในรูปแบบโครงการต่างๆ มากที่สุด

7. ปัญหาที่สำคัญในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาของโรงเรียน คือ ผู้เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดจิตสำนึก และขาดความร่วมมือที่จะทำเพื่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนขาดงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนากระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนไทย มี 6 ด้านดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและวิสัยทัศน์ ควรมีการกำหนดประเด็นสิ่งแวดล้อมศึกษาให้อยู่ในหลักสูตรและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน

2. ด้านนโยบายและแผนปฏิบัติการ โรงเรียนควรมีการกำหนดเป็นนโยบาย และมีแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา

3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นแกนในการบูรณาการ

4. ด้านความรู้ความเข้าใจ จิตสำนึก และความร่วมมือ โดยการส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเอง จัดให้มีการอบรมและประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนได้เกิดความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง

5. ด้านกิจกรรมและโครงการด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้ริเริ่มกิจกรรมหรือโครงการสิ่งแวดล้อมศึกษา

6. ด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยการจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

งานวิจัยต่างประเทศ

โคแนน (Conant : 1967) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่ไว้ว่า อาคารเรียนควรจะได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ปลอดภัยและดึงดูดใจ สามารถเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับโปรแกรมการเรียนการสอน การบริหารจัดการและให้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชน ด้วยการหาค่าการใช้ประโยชน์อาคารสถานที่ทางการศึกษาปกติมักจะพิจารณาจากอัตราการใช้ห้องและอัตราการใช้พื้นที่ต่อนักเรียน โดยที่อัตราการใช้ห้องคิดจากร้อยละของความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนค่าที่ใช้ห้องนั้นกับจำนวนค่าที่ห้องนั้นควรถูกใช้ ส่วนอัตราการใช้พื้นที่ต่อนักเรียนนั้น คิดจากร้อยละของความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักเรียนที่ได้มาใช้ห้องนั้นจริง กับจำนวนนักเรียนที่คิดจากร้อยละของความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักเรียนทั้งหมดที่ควรจะใช้ห้องนั้น

จอห์นสตัน (Johnston, 1973 : 4911-1912-A) ได้ศึกษาความคิดเห็น และทัศนคติของครูตลอดจนหัวข้อเรื่องที่ควรสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา เขาพบว่าที่ครูสอนและไม่สอนวิทยาศาสตร์ มีความเห็นพ้องกันว่าครูควรมีบทบาทในการควบคุมการขยายของสิ่งแวดล้อมเป็นพิษได้ในฐานะที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับเด็ก ทั้งสองกลุ่มเชื่อว่าวิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมได้เกิดขึ้นแล้วเกี่ยวกับวิธีสอน นั้นครูเห็นว่าวิธีอภิปรายในชั้นเรียนเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุดที่จะใช้สอน ส่วนการไปศึกษาชุมชนจะช่วยให้ส่งเสริมการเรียนรู้ได้ดี สำหรับหัวข้อเรื่องการสอนตามความเห็นของครู เรื่องน้ำสกปรกและอากาศเป็นพิษ รองลงไปคือการสอนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวิธีป้องกันรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

มิลเลอร์ (Miller, 1975 : 729 - 737) ได้ศึกษาพัฒนาการด้านทัศนคติของคนวัยก่อนผู้ใหญ่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและภาวะมลพิษ (The Development of Prelude Attitude Toward Environmental Conservation and Pollution) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านทัศนคติของคนก่อนวัยผู้ใหญ่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและภาวะมลพิษกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 8 จำนวน 505 คน โดยวิธีการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่าทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของเด็กระดับ 8 ไม่แตกต่างไปจากผู้ใหญ่และกล่าวว่า การสร้างทัศนคติให้กับเด็กวัยในขณะนี้เป็นสิ่งสำคัญ ความกังวลต่อสิ่งแวดล้อมของเด็กมีเพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอและทัศนคติไม่ดีต่อสิ่งแวดล้อมก็เกิดขึ้นได้ในวัยนี้ จึงต้องสร้างทัศนคติที่เหมาะสมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมให้แก่เด็ก

ไดอาร์ (Dyar, 1976 : 110-111) ได้ศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักเรียนเกรด 7 (Assessing the Environmental Attitude and Behavior of a Seventh Grade School Population) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมของเด็กนักเรียนตามตัวแปรเพศภูมิปัญญาความสามารถในการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 7 จำนวน 637 คน ซึ่งแตกต่างกันในด้านภูมิปัญญา (เขตเมือง เขตชานเมืองและเขตชนบท) ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่อยู่ในเขตชนบทมีความเป็นห่วงกังวลต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด เด็กที่มีความสามารถในการเรียนระดับสูง และกลาง มีความเป็นห่วงกังวลต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าเด็กที่มีความสามารถในการเรียนในระดับต่ำ ฐานะทางเศรษฐกิจมีผลต่อระดับทัศนคติและพฤติกรรมเพียงเล็กน้อย เด็กผู้หญิงมีระบบทัศนคติ และพฤติกรรมทางสิ่งแวดล้อมต่ำกว่า เด็กผู้ชายเล็กน้อย

ริชมอนด์ (Richmond, 1977 : 50 - 61) ได้ศึกษาความรู้ และเจตคติของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในประเทศอังกฤษ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีความรู้สึกด้านสิ่งแวดล้อมค่อนข้างต่ำ มีเจตคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมเมื่อเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับชีวิตของนักเรียน แต่ถ้านักเรียนต้องรับผิดชอบหรือต้องการเสียสละมาเป็นภาระ เจตคติเป็นไปในทางลบ นักเรียนชายมีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม

ดีกว่านักเรียนหญิง นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ และความรู้เป็นความรู้ที่เป็นความคิดรวบยอดที่ถูกต้องก่อให้เกิดเจตคติที่ดีได้

เวลเบอร์ (Woelber :1979) ได้ทำการวิจัยเรื่องกระบวนการวางแผนของสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเรียนการสอนพบว่าครูประถมศึกษาที่มีความสนใจเรื่องสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนมาก และครูสามารถใช้ข้อมูลตลอดจนความช่วยเหลืออันมีค่ายิ่งในด้านการวางแผนจัดหา สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา ควรให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจจากเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาและสถาปนิกที่เกี่ยวข้องด้วย

เคอร์ริด (Currid,1982 : 28-A) ได้ศึกษาการวางแผนในมลรัฐเวอร์จิเนียตะวันตก โดยทำการศึกษาว่า ประชากรที่อาศัยในท้องถิ่นต่างๆ ที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนจะมีอิทธิพลต่อการวางแผนการศึกษาอย่างไรหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตอุตสาหกรรม เขตที่อยู่อาศัยของคนรวม เขตที่อยู่อาศัยของคนหลายเชื้อชาติและเขตชุมชน มีความสัมพันธ์ต่อการวางแผนค่า และการวางแผนที่ดีขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนเป็นสำคัญ

ยัง (Young :1994) ได้ศึกษาปัจจัย 2 ประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนคือความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ของนักเรียนที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และผลของแบบวัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ วิชาวิทยาศาสตร์ ที่มีต่อความแตกต่างระหว่างเพศและสังคมเศรษฐกิจในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ วิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียน 10ปี ,14ปี จากประเทศ / เขตการศึกษา 12 ใน 24 ประเทศ / เขตการศึกษาถึงแม้ว่าประเทศนี้จะเปรียบเทียบไม่ได้ ในระบบการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า มีสิ่งคล้ายคลึงในประเทศที่ศึกษาคือ เมื่อมีการเทียบเพิ่มองค์ประกอบด้านการปฏิบัติในบทเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ จะสัมพันธ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ที่เพิ่มขึ้นอีกด้วย นอกจากนั้นความแตกต่างในผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิทยาศาสตร์ แต่ละโรงเรียน สนับสนุนความเชื่อที่ว่าสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของนักเรียนมีผลต่อการเรียนของนักเรียน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยได้กล่าวถึงข้างต้น จะเห็นว่าการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนโดยทำให้บริเวณโรงเรียนและสภาพอาคารสถานที่โดยทั่วไปของโรงเรียนดูสวยงาม สะอาดสดชื่น ร่มรื่น น่าอยู่และน่าเข้าไปใช้ประโยชน์ อันจะเป็นผลกระทบอย่างมากทั้งทางตรงและทางอ้อมกับนักเรียน ครู และบุคลากรอื่น ๆ ทั้งในด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองลำโรง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนคลองลำโรง ในปีการศึกษา 2550 รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นการตรวจสอบรายการ (Check List) สอบถามในเรื่อง เพศ อายุ จุดเน้นการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย

1. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาดเป็นระเบียบ ปลอดภัย
2. ด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดี
3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้
4. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

รวมทั้งสิ้น 65 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2542 : 107-108) โดยกำหนดค่าของลำดับคะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบโครงสร้างของแบบสอบถาม

2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดกรอบแนวคิดของแบบสอบถาม การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง

3. สร้างแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามของนายอนันต์ หงษ์สง่า (2549 : 66-71) จาก การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนเคหะบางพลี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 มาปรับปรุงข้อคำถามให้ตรงกับเนื้อหาที่ต้องการ แล้วนำฉบับร่างเสนอต่อกรรมการควบคุมภาคินพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านคือ นายชัชชวาลย์ งามช้า ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองสำโรง นายสกล รุ่งโรจน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดนวมแดง(เขี้ยวอุทิศ) และนายชวพล บริรัตนวงส์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางนางเกรง ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา(Content Validity) แต่ละข้อคำถามและนำข้อคำถามมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง : IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของแต่ละข้อคำถาม

+1 หมายถึง ข้อคำถามเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

-1 หมายถึง ข้อคำถามไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

โดยพิจารณาจากค่า IOC ในข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.56 ขึ้นไป

5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่างเดียวกับกลุ่มที่ผู้วิจัยกำหนด จำนวน 30 คน หาค่าความเชื่อมั่น(Reliability)ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่นไปใช้จริงกับผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนคลองสำโรง ปีการศึกษา 2550 รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขอน้างส่งจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนคลองสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถามให้แก่ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนคลองสำโรง ปีการศึกษา 2550 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง แจกไปจำนวน 30 ฉบับ และเก็บด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 30 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการวิเคราะห์ โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาทำการประมวลผลข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ นำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม (Rating Scale) เกี่ยวกับการศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เป็นภาพรวมและรายด้านนำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย โดยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ช้างถึงใน รักชนก โสภพิศ (2542 : 16) และแปลความหมาย โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของช่วงระดับคะแนน 5 ระดับ ดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้ค่าสถิติ ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถานภาพส่วนตัว ใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ(%) การวิเคราะห์ค่าระดับการปฏิบัติใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) ซึ่งวิเคราะห์โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

μ	แทน	ค่าเฉลี่ย
σ	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอเป็นขั้นตอนตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งโดยการหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยแต่ละด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองลำโรง ตั้งกักสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	3	10.00
หญิง	27	90.00
รวม	30	100.00
2. อายุ		
20 – 30 ปี	4	13.33
31 – 40 ปี	3	10.00
41 – 60 ปี	23	76.67
รวม	30	100.00
3. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	3.33
ปริญญาตรี	23	76.67
สูงกว่าปริญญาตรี	6	20.00
รวม	30	100.00
4. ตำแหน่ง		
ผู้บริหาร	2	6.67
ครูผู้สอน	28	93.33
รวม	30	100.00

6
11 102
1657
550

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
5. ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง		
ต่ำกว่า 10 ปี	6	20.00
10 - 20 ปี	2	6.67
มากกว่า 20 ปี	22	73.33
รวม	30	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า สถานภาพของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง ส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 90.00 เพศชายคิดเป็นร้อยละ 10.00 ในด้านของอายุพบว่าส่วนมากมีอายุระหว่าง 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 76.67 รองลงมามีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.33 และน้อยที่สุดมีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.00 ส่วนวุฒิการศึกษาส่วนมากมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 76.67 รองลงมามีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 20.00 และน้อยที่สุดมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 3.33 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งส่วนมากเป็นครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 93.33 และผู้บริหารคิดเป็นร้อยละ 6.67 มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ส่วนมากมีระยะเวลามากกว่า 20 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 73.33 รองลงมามีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.00 และระยะเวลาการดำรงตำแหน่งน้อยที่สุดคือ 10 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.67

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการเขต 1 รวมทุกด้าน

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาดเป็นระเบียบ ปลอดภัย	4.30	0.60	มาก	1
2. ด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดี	4.02	0.76	มาก	2
3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.78	0.81	มาก	4
4. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.91	0.63	มาก	3
รวม	4.00	0.70	มาก	

จากตารางที่ 2 แสดงว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย (μ) เท่ากับ 4.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เท่ากับ 0.70 เมื่อพิจารณาตามรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาดเป็นระเบียบ ปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดคือมีค่าเฉลี่ย 4.30 รองลงมาคือด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดีมีค่าเฉลี่ย 4.02 และด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย 3.91 ส่วนด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือมีค่าเฉลี่ย 3.78

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาดเป็นระเบียบ ปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียน
คลองสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1

การจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาดเป็น ระเบียบ ปลอดภัยของโรงเรียน	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1. จัดให้มีการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน	4.73	0.45	มากที่สุด	1
2. จัดห้องเรียนให้สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย	4.13	0.57	มาก	16
3. มีการทำความสะอาดโรงอาหารทุกวัน	4.53	0.68	มากที่สุด	8
4. จัดห้องพยาบาลที่สะอาดปราศจากเสียง รบกวนผู้ป่วย	3.87	0.78	มาก	24
5. โรงเรียนจัดให้มีที่กำจัดขยะเป็นสัดส่วน	4.07	0.69	มาก	19
6. บริเวณที่น้ำดื่มพื้นสะอาดไม่เฉอะแฉะ	3.97	0.81	มาก	22
7. จัดมีการทำความสะอาดอาคารเรียนทุกวัน	4.67	0.48	มากที่สุด	2
8. มีการทำความสะอาดห้องส้วมทุกครั้งที่ใช้	4.50	0.51	มากที่สุด	9
9. มีการทำรั้วกันบริเวณโรงเรียน	4.60	0.56	มากที่สุด	4
10. ปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อให้บริการบริเวณโรงเรียน ร่มรื่น สวยงาม	4.57	0.62	มากที่สุด	6
11. จัดให้มีระบบป้องกันน้ำท่วมซึ่งบริเวณ โรงเรียน	4.47	0.57	มาก	11
12. มีการบำรุงรักษาสภาพอาคารเรียนให้ ปลอดภัยอยู่เสมอ	4.33	0.61	มาก	14
13. สนามเด็กเล่นสะอาด ไม่เป็นที่อยู่อาศัย ของสัตว์รบกวน	4.43	0.50	มาก	13
14. มีคูเวรประจำวันระวังรักษาความปลอดภัย นักเรียนเล่นในสนามเด็กเล่น	4.33	0.55	มาก	14
15. มีการตรวจอุปกรณ์สนามเด็กเล่นให้อยู่ใน สภาพสมบูรณ์พร้อมใช้งาน	4.13	0.43	มาก	16

การจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาดเป็น ระเบียบ ปลอดภัยของโรงเรียน	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
16. จัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเหมาะสม มิให้มีที่ลับตาที่อาจเกิดอาชญากรรมได้	4.47	0.68	มาก	11
17. มีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจมา ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันการถูกล่อลวง	4.03	0.61	มาก	20
18. มีการประสานงานกับชุมชนและองค์กร ท้องถิ่นให้ช่วยดูแลเรื่องการถูกล่อลวง	4.03	0.67	มาก	20
19. มีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจมา ให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการศึกษาเพื่อ ต่อต้านการใช้สารเสพติดในเด็กนักเรียน	4.60	0.49	มากที่สุด	4
20. โรงเรียนมีการจัดทำแผนรณรงค์ป้องกันสาร เสพติดในเด็กนักเรียน	4.63	0.49	มากที่สุด	3
21. มีการขอกระเป๋ยียบว่าด้วยการเข้า-ออก โรงเรียนของนักเรียน	4.57	0.57	มากที่สุด	6
22. มีการตรวจสอบการเข้า-ออกของ บุคคลภายนอกอย่างเคร่งครัด	3.97	0.72	มาก	22
23. ร่วมกับชุมชนจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้เวลา ว่างให้เป็นประโยชน์	3.70	0.75	มาก	26
24. สอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียนทั้ง ในและนอกสถานที่	4.13	0.68	มาก	16
25. มีการรยกย่องนักเรียนที่มีความประพฤติดี	4.50	0.51	มากที่สุด	9
26. มีความร่วมมือกับวัด ชุมชน จัดกิจกรรม ส่งเสริมความประพฤติที่ดีของนักเรียน	3.80	0.71	มาก	25
รวม	4.30	0.60	มาก	

จากตารางที่ 3 แสดงว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนด้านการจัดสภาพแวดล้อมสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัยของโรงเรียน โดยมีค่าเฉลี่ย (μ) เท่ากับ 4.30 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เท่ากับ 0.60 เมื่อพิจารณาแต่ละรายข้อพบว่า ข้อ 1 การจัดให้มีการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.73 รองลงมาคือข้อ 7 จัดให้มีการทำความสะอาดอาคารเรียนทุกวัน อยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุดเช่นกัน มีค่าเฉลี่ย 4.67 ส่วนรายการที่เหลือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดีของโรงเรียนคลองสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1

การจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดี	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1. โรงเรียนมีการติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าตามมาตรฐานการไฟฟ้า	4.37	0.56	มาก	2
2. มีการศึกษาวิธีการช่วยคนถูกไฟฟ้าดูด	3.50	0.73	มาก	9
3. โรงเรียนมีระบบป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร	4.37	0.56	มาก	2
4. มีการให้ความรู้ข้อระวังอันตรายจากไฟฟ้าแก่นักเรียน	4.13	0.68	มาก	4
5. โรงเรียนมีน้ำประปาที่สะอาดให้นักเรียนใช้อุปโภคบริโภค	4.47	0.73	มาก	1
6. อาคารเรียนมีการติดตั้งก๊อกน้ำให้เพียงพอ กับความต้องการของนักเรียน	3.83	0.83	มาก	7
7. โรงเรียนติดตั้งเครื่องกรองน้ำเพื่อใช้บริโภค	3.93	1.01	มาก	6
8. ห้องน้ำห้องส้วมติดตั้งก๊อกน้ำห้องละ 1 ชุด	3.97	0.89	มาก	5
9. สนามโรงเรียน สวนหย่อม แปลงเกษตร ติดตั้งก๊อกน้ำแห่งละ 1 ชุด	3.63	0.85	มาก	8
รวม	4.02	0.76	มาก	

จากตารางที่ 4 แสดงว่า โดยภาพรวมด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดีของโรงเรียน อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก โดยมีค่าเฉลี่ย (μ) เท่ากับ 4.02 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เท่ากับ 0.76 เมื่อพิจารณาแต่ละรายข้อพบว่า ข้อ 5 โรงเรียนมีน้ำประปาที่สะอาดให้นักเรียนใช้ อุปโภคบริโภคอยู่ในระดับการปฏิบัติมากในลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 4.47 รองลงมาคือ ข้อ 1 โรงเรียนมีการติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าตามมาตรฐานการไฟฟ้าอยู่ในระดับปฏิบัติมาก มีค่าเฉลี่ย 4.37 และ ข้อที่เหลือพบว่าอยู่ในระดับการปฏิบัติมากเช่นกัน

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียน คลองสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1

การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1. มีการจัดห้องพักครูให้เพียงพอกับครู	3.20	0.92	ปานกลาง	12
2. จัดให้มีน้ำดื่มที่สะอาดบริการในโรงเรียน	3.83	0.87	มาก	7
3. มีห้องน้ำห้องส้วมเพียงพอกับครู	4.03	0.72	มาก	4
4. มีน้ำดื่มที่สะอาดเพียงพอกับครู	3.63	0.99	มาก	8
5. จัดทำอุทยานการศึกษาภายนอกห้องเรียนเพื่อ ส่งเสริมการเรียนการสอน	3.63	0.99	มาก	8
6. มีการจัดสวนหย่อมเป็นแหล่งเรียนรู้	4.03	0.89	มาก	4
7. จัดให้มีน้ำพุในสวนหย่อมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้	4.50	0.63	มากที่สุด	1
8. บริเวณ	3.97	0.85	มาก	6
9. โรงเรียนมีถังขยะเพียงพอกับจำนวนขยะ	4.17	0.79	มาก	3
10. มีการจัดห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน	4.50	0.57	มากที่สุด	1
11. มีสนามกีฬาเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน	2.80	0.85	ปานกลาง	13
12. จัดมุมพักผ่อนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน	3.43	0.77	มาก	10
13. จัดให้มีป้ายคำขวัญของนักเรียน	3.30	0.65	ปานกลาง	11
รวม	3.78	0.81	มาก	

จากตารางที่ 5 แสดงว่าด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก โดยมีค่าเฉลี่ย (μ) เท่ากับ 3.78 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เท่ากับ 0.81 เมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุดลำดับที่ 1 คือข้อ 7 จัดให้มีน้ำพุในสวนหย่อมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนและข้อ 10 โรงเรียนมีการจัดห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.50 รองลงมาคือข้อ 9 โรงเรียนมีถังขยะเพียงพอกับจำนวนขยะมีค่าเฉลี่ย 4.36 ส่วนข้อที่มีระดับการปฏิบัติลำดับสุดท้ายคือข้อที่ 11 โรงเรียนมีสนามกีฬาเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 2.80

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1

การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดตกแต่งห้องเรียนด้วยทุกครั้ง	3.80	0.71	มาก	16
2. ห้องเรียนได้รับการรักษาความสะอาดที่ดีพอให้นักเรียนได้นั่งเขียนนอนอ่านหนังสือเหมือนอยู่ที่บ้าน	4.03	0.67	มาก	9
3. มีวัสดุครุภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับกาปฏิบัติงานของครูอย่างเพียงพอ	4.07	0.78	มาก	8
4. ในห้องเรียนมีเครื่องฉายวิดีโอทัศน์ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนของนักเรียน	4.23	0.55	มาก	7
5. ห้องเรียนมีระดับความสว่างหรือความเข้มของแสงเพียงพอ	4.37	0.56	มาก	4
6. โต๊ะครูจัดวางในตำแหน่งที่เหมาะสมมองเห็นนักเรียนได้ทั่วถึง	4.30	0.53	มาก	6
7. จัดห้องเรียนได้ปลอดภัยไม่มีอันตรายจากของมีคม	4.43	0.50	มาก	3

ตารางที่ 6 (ต่อ)

การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
8. ที่นั่งเรียนเปลี่ยนแปลงได้ตามกิจกรรมการเรียนการสอน	4.03	0.85	มาก	9
9. จัดมุมแสดงผลงานในห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง	3.97	0.61	มาก	13
10. โต๊ะเก้าอี้นักเรียนมีน้ำหนักและขนาดเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน	4.00	0.74	มาก	11
11. จัดมุมเสริมความรู้เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ได้ทุกเวลา	3.90	0.61	มาก	14
12. ครูและนักเรียนร่วมกันจัดป้ายนิเทศได้สวยงามและประหยัด	3.90	0.71	มาก	14
13. นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดแสดงผลงาน	4.00	0.74	มาก	11
14. มีจำนวนครูตามเกณฑ์กับจำนวนนักเรียน	2.77	0.73	ปานกลาง	17
15. ครูมีบุคลิกภาพและพฤติกรรมที่ดีกับนักเรียน	4.33	0.55	มาก	5
16. ครูแต่งกายสะอาดเรียบร้อยเป็นตัวอย่างที่ดีกับนักเรียนได้	4.60	0.50	มากที่สุด	1
17. ครูให้ความยุติธรรมกับนักเรียนทุกคน	4.47	0.51	มาก	2
รวม	4.07	0.63	มาก	

จากตารางที่ 6 แสดงว่า ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก โดยมีค่าเฉลี่ย (μ) เท่ากับ 4.07 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เท่ากับ 0.63 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 16 ครูแต่งกายสะอาดเรียบร้อยเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนได้ มีระดับการปฏิบัติมากที่สุดในลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 4.60 รองลงมาคือข้อ 17 ครูให้ความยุติธรรมกับนักเรียนทุกคน มีค่าเฉลี่ย 4.47 ส่วนข้ออื่น ๆ มีระดับการปฏิบัติมาก ยกเว้นข้อ 14 มีระดับปฏิบัติปานกลาง และมีระดับปฏิบัติลำดับสุดท้ายคือ มีจำนวนครูตามเกณฑ์กับจำนวนนักเรียน มีค่าเฉลี่ย 2.77

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้ทำการวิจัยมุ่งศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จากผลการวิจัยได้สรุปผลการวิจัยและมีข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและระดับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 รวม 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย การจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาดเป็นระเบียบ ปลอดภัย การจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดี การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนคลองสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ปีการศึกษา 2550 รวม 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งสิ้น 65 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Five Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาทำการประมวลผลข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัยการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย มีระดับปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.30 ด้านที่มีระดับปฏิบัติรองลงมาคือด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 และด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 ส่วนด้านที่มีระดับการปฏิบัติเป็นลำดับสุดท้าย คือด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 เมื่อพิจารณารายละเอียดของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรงแต่ละด้านพบว่า ด้านที่ 1 การจัด

สภาพแวดล้อมที่สะอาดเป็นระเบียบ ปลอดภัย ของโรงเรียนคลองสำโรงพบว่าในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติมาก เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อพบว่า โรงเรียนจัดให้มีการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน มีการปฏิบัติมากที่สุดและ การร่วมกันชุมชนจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีระดับการปฏิบัติเป็นลำดับสุดท้าย ด้านที่ 2 ด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดีของโรงเรียนคลองสำโรง โดย ภาพรวมพบว่า มีระดับการปฏิบัติมาก เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อพบว่า โรงเรียนมีน้ำประปาที่สะอาดให้นักเรียนใช้อุปโภคบริโภค มีการปฏิบัติมากที่สุด และมีการศึกษาวิธีการช่วยคนถูกไฟฟ้าดูด มีระดับการปฏิบัติเป็นลำดับสุดท้าย ด้านที่ 3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด คือการจัดให้มีน้ำพุในสวนหย่อมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน และโรงเรียนมีการจัดห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุดเช่นกัน ส่วนโรงเรียนมีสนามกีฬาเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนมีระดับการปฏิบัติเป็นน้อยที่สุด ด้านที่ 4 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อพบว่าข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด คือ ครูแต่งกายสะอาดเรียบร้อยเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนได้ ส่วน การมีจำนวนครูตามเกณฑ์กับจำนวนนักเรียน มีระดับการปฏิบัติเป็นน้อยที่สุดเป็นลำดับสุดท้าย

อภิปรายผล

จากการวิจัย การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ที่ได้สรุปดังกล่าวแล้วนั้น มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า ทางโรงเรียนได้จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ด้านการจัดสภาพที่สะอาดเป็นระเบียบปลอดภัย ด้านการจัดระบบ สาธารณูปโภคที่ดี ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ แสดงว่าทางโรงเรียนได้เห็นความสำคัญในด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งได้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติที่ให้โรงเรียนทุกโรงเรียนดำเนินการจัดการศึกษาในด้านสภาพแวดล้อมตามมาตรฐานที่ 2 เรื่องแนวทางการจัดการศึกษาตามตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ที่ต้องการให้โรงเรียนจัดหลักสูตรด้านการเรียนรู้และสภาพสิ่งแวดล้อมที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ดังสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2547 : 24) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นสิ่งที่สำคัญและ

จะต้องคำนึงถึง เพราะการเรียนรู้ ของเด็กไม่ได้เกิดขึ้นในห้องเรียนเท่านั้น สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน เป็นส่วนช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านได้ดังนี้

1. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียน มีการจัดอยู่ในระดับมาก แสดงว่าทางโรงเรียนได้ให้ความสำคัญต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัยให้กับนักเรียนซึ่งเป็นผลมาจากการที่ทางโรงเรียนได้ปฏิบัติตามนโยบาย ของกระทรวงศึกษาธิการ (2538 : 8-9) ส่วนในด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา มีการพัฒนา ปรับปรุง อาคารเรียน อาคารประกอบให้มีปริมาณเพียงพอ เหมาะสม มีห้องเรียน ห้องพิเศษ เพียงพอและมีคุณภาพ มีสภาพที่ดี สะอาด เรียบร้อย เน้นสถานที่ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติกิจกรรม พัฒนาบริเวณหรือสถานที่ของโรงเรียนให้ร่มรื่น สวยงาม น่าอยู่ ปราศจากมลภาวะ มีความปลอดภัย และมีการป้องกันอุบัติเหตุอย่างถูกต้องเป็นระบบ ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนได้จัดให้มีการทำความสะอาดในบริเวณโรงเรียนและการทำความสะอาดโรงอาหารทุกวัน อยู่ในระดับ การปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับรวิวรรณ ชินะตระกูล (2540 :19) ที่กล่าวไว้ว่าสิ่งแวดล้อมที่ดี ในโรงเรียนจะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงทั้งด้านอาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ สิ่งอำนวยความสะดวก และสภาพแวดล้อมรอบ ๆ อาคารให้มีความร่มรื่น สวยงาม สะอาดเป็นระเบียบอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับบุษบา จันทร์ผ่อง (2542 : 26) ได้กล่าวถึงการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ให้เกิดความปลอดภัยไว้ว่า ควรจัดโรงเรียนให้ปลอดภัยจากโรคติดต่อต่างๆ เช่น น้ำเพื่ออุปโภคและ บริโภค การกำจัดน้ำเสียและขยะมูลฝอย การสุขาภิบาลอาหาร และควรจัดโรงเรียนให้ปลอดภัยจาก อุบัติเหตุต่างๆ เช่น การจัดห้องเรียน สนามเด็กเล่น ให้มีความปลอดภัยจากสิ่งเสพติด เป็นต้น

2. ด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดี จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมโรงเรียน ได้จัดระบบสาธารณูปโภคที่ดีอยู่ในระดับมาก แสดงว่าโรงเรียนให้ความสำคัญด้านสาธารณูปโภค ของโรงเรียน โดยให้ความสำคัญในด้านการจัดบริการน้ำประปาที่สะอาด ปลอดภัยให้นักเรียนใช้ อุปโภคบริโภค ทำให้นักเรียนได้รับความสะดวก ความสบาย ความปลอดภัย และการมีสุขภาพที่ดี นอกจากนี้โรงเรียนยังมีการติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าตามมาตรฐานการไฟฟ้าและมีระบบป้องกันไฟฟาลัดวงจร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับนโยบายด้านการปฏิรูปโรงเรียนและ สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (2538 : 8-9) ที่กำหนดให้โรงเรียน มีความสะอาดเรียบร้อย อาคารสถานที่ที่มีการป้องกันอุบัติเหตุอย่างถูกต้องเป็นระบบ

3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งเกิดจากการพัฒนา โรงเรียนตามกลยุทธ์โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของกรมอนามัย (2541 : 8-9) ให้โรงเรียนและ สถานศึกษามีการพัฒนาปรับปรุงอาคารเรียน อาคารประกอบให้มีปริมาณเพียงพอเหมาะสม มี

ห้องเรียน ห้องพิเศษที่เพียงพอและมีคุณภาพ มีสภาพที่ดี สะอาด เน้นสภาพของโรงเรียนต้องมีความร่มรื่นสวยงาม ปราศจากมลภาวะ มีการตกแต่งบริเวณให้สวยงาม น่าอยู่ น่าเรียน มีความสะอาดเรียบร้อย โดยโรงเรียนจัดให้มีน้ำพุในสวนหย่อมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมากที่สุด นักการศึกษาในทั่วโลกล้วนทราบกันดีว่า ความมีชีวิตชีวาของเด็กที่มีสุขภาพดี ความอยากรู้อยากเห็น ตลอดจนความพร้อมที่จะรับรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ ของเด็กนั้นไม่มีขอบเขตสิ้นสุด ถ้าเด็กมีสุขภาพไม่ดี จะเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กไม่สามารถรับรู้ในวิทยาการและทักษะต่าง ๆ ได้ดี ทำให้ไม่สามารถเจริญเติบโตเป็นประชากรที่มีสมรรถภาพ และสร้างประโยชน์ให้สังคมเจริญรุ่งเรืองและมั่งคั่งได้ เด็กจึงจะสามารถเล่าเรียนได้อย่างเต็มที่ อาคารสถานที่ที่มีการป้องกันอุบัติเหตุอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ จากผลการวิจัยยังมีประเด็นที่สอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยา บุญศรีนุ้ย (2545 : 67) ที่พบว่า การจัดห้องสมุดเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 เช่นกัน แสดงว่าโรงเรียนเห็นความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการรู้ของนักเรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ด้านมาตรฐานผู้บริหาร มาตรฐานที่ 12 ที่ให้สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามตัวบ่งชี้ที่ 12.1 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ

4. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนได้มีระบบประกันคุณภาพภายในซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานด้านการบริหาร และผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.2543 : 24) จึงทำให้ผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูประจำชั้นได้จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญกับสภาพสังคมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ที่ดี และภาวะอารมณ์ที่ดีของเด็กนักเรียน (องค์การอนามัยโลก WHO, 1998) อีกทั้งยังผ่านการประเมินเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับทองของสำนักส่งเสริมสุขภาพกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข (2545) คือ โรงเรียนที่มีความร่วมมือร่วมใจกัน พัฒนาพฤติกรรมและ สิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อสุขภาพอย่างสม่ำเสมอเพื่อการมีสุขภาพดี ของทุกคนในโรงเรียน นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่ายังมีบางประเด็นที่เป็นปัญหาได้แก่ มีจำนวนครูตามเกณฑ์กับจำนวนนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญในปัญหาดังกล่าวและนโยบายการแก้ปัญหา ตามที่นายสุชุม เจลยทรัพย์ (2550) กล่าวไว้ว่า จากที่คณะกรรมการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (อ.ก.ค.ศ.) วิสามัญเกี่ยวกับการกำกับติดตาม และประเมินการบริหารงานบุคคล ร่วมกับสวนดุสิตโพลสำรวจและศึกษาการดำเนินงานในเขตพื้นที่การศึกษา และส่วนราชการ หน่วยงาน ทั้ง 178 เขต และ 7 ส่วนราชการ

หน่วยงาน ปรากฏว่าปัญหาที่พบมากที่สุดจากการบริหารงานบุคคลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) และหน่วยงานที่ทำหน้าที่เลขานุการ อ.ก.ค.ศ. หรือสถานศึกษาในภาพรวม คือ การขาดแคลนอัตรากำลัง หรือการเกลี้ยอัตรากำลังในโรงเรียนที่เกิน และต่ำกว่าเกณฑ์ รวมทั้งปัญหาครูต่ำกว่าเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด ซึ่งได้ใช้วิธีการแก้ไขคือ วิเคราะห์วางแผนและเกลี้ยอัตรากำลังให้เหมาะสมระหว่างโรงเรียนที่เกินมาอยู่ในโรงเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ หรือขออิมตัวช่วยปฏิบัติงานเป็นครั้งคราว รวมทั้งขอให้บัญชีจากต่างเขตพื้นที่ การจ้างลูกจ้างชั่วคราว จ้างครูอัตราจ้าง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงวิธีการดำเนินการและแก้ปัญหาการ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมสภาพแวดล้อมที่สะอาดเป็นระเบียบ ปลอดภัยโดยโรงเรียนควรจัดห้องพยาบาลที่สะอาดปราศจากเสียงรบกวนผู้ป่วย สถานที่ตั้งของห้องพยาบาลควรห่างไกลจากสนามของโรงเรียนพอสมควร ส่วนความร่วมมือกับชุมชนซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในแง่ของความคาดหวังให้โรงเรียนเป็นสถานที่ปลูกฝังลูกหลานรอบชุมชนให้มีสุนทรีย์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน ดังนั้นโรงเรียนจึงควรกำหนดนโยบายที่จะเสริมสร้างความสัมพันธ์ชุมชนให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมให้การ จัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านต่างๆ นอกจากนี้โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความประพฤติที่ดีของนักเรียนร่วมกับชุมชนจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

2. ด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดีของโรงเรียน โรงเรียนมีการติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าตามมาตรฐานการไฟฟ้าอยู่ในระดับดีมากแต่ควรให้ความรู้เรื่องการศึกษาวิธีการช่วยคนถูกไฟฟ้าดูดโรงเรียนแก่นักเรียนด้วย อาจเป็นการสอนบูรณาการในกลุ่มสาระต่างๆ หรือเชิญวิทยากรที่ความรู้ด้านนี้โดยตรง ในด้านการจัดหาน้ำเพื่อใช้บริโภคโรงเรียนควรมีการติดตั้งเครื่องกรองน้ำให้มีจำนวนเพียงพอกับความต้องการและจำนวนนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้น

3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยที่โรงเรียนมีพื้นที่น้อยไม่สามารถจัดสรรพื้นที่เป็นสนามกีฬาเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนได้ดังนั้นโรงเรียนอาจส่งเสริมให้นักเรียนออกกำลังกายประเภทกีฬาในร่มหรือแอโรบิกเพื่อส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนเพราะสุขภาพจิตที่ดีอยู่ในร่างกายที่แข็งแรง

4. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยผู้บริหารมีส่วนสำคัญมากในเรื่องการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นเสนอแนะปัญหาและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมของทาง

โรงเรียน หรือให้เชื่อมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และดำเนินการให้มีจำนวนครูตามเกณฑ์กับจำนวนของนักเรียน หรือแก้ปัญหาครูไม่พอด้วยการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนสร้างนวัตกรรมในด้านของครูผู้สอนและครูประจำชั้นซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะช่วยพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล ดังนั้นพฤติกรรมของครูจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับสภาพแวดล้อมและมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ครูจึงควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน อันจะช่วยปลูกฝังจิตสำนึก และอุปนิสัยให้นักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดตกแต่งห้องเรียน ครูผู้สอนจัดมุมเสริมความรู้เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ครูควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดป้ายนิเทศอย่างสม่ำเสมอตามความสามารถและประหยัดเต็มตามศักยภาพ

นอกจากแนวทางการพัฒนาที่ได้นำเสนอ ผู้วิจัยยังได้นำผลการวิจัยเสนอต่อหัวหน้างานการบริหารงานทั้ง 4 งานของสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เชื่อมต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรงต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เชื่อมต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต ๑ และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรทำการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพในด้านความพึงพอใจในการจัดสภาพแวดล้อมที่เชื่อมต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรงของผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษา ชุมชนหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ควรทำการวิจัยเชิงลึกในด้านอื่นๆเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เชื่อมต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเช่น แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องสหกรณ์โรงเรียน เพื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกับผลการปฏิบัติงานที่โรงเรียนกำลังดำเนินการอยู่

บรรณานุกรม

- กลิน ธรรมของเนียม.(2541).บทบาทของชุมชนต่อการพัฒนาการศึกษา.เดลินิวส์.24 พฤษภาคม 2541
- เกษม จันทรแก้ว. (2541). วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. (พิมพ์ครั้งที่ 14) โครงการสหวิทยาการ บัณฑิตศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คงศักดิ์ ธาตุทอง.(2550). การศึกษากระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของ โรงเรียนไทย งานวิจัยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เอกสารเผยแพร่งานวิจัย กองส่งเสริมและเผยแพร่สิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- ชัยวัฒน์ ลุกุณา. (2540). การศึกษาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชาญชัย อาจินสมอาจารย์.(2544,เมษายน).บรรยากาศในชั้นเรียนและการจูงใจนักเรียน. วารสารวิชาการ, 28
- ณุดรา แทนซ่า. (2543). การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาดีเด่นระดับประถมศึกษาปีพุทธศักราช 2541. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดำรง อ่อนนุ่ม.(2543). การจัดสิ่งแวดล้อมโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทวิสิทธิ์ สิทธิกร.หลักและการจัดโครงการสุขภาพในโลก. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์ทิพย์ วิสุทธิ์ ม.ป.ป.
- ทองคุณ หงส์พันธุ์. (2540). คู่มือพัฒนาสถานศึกษาด้านอาคารสถานที่. ม.ป.ท.
- นริศร์ จัปจิตต์.(2545). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนใน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- นวลจิตต์ เขวกัรัตพิงศ์.(2545, ตุลาคม). "การจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา" วารสารวิชาการ, 5 (1), 9.
- เนาวรัตน์ ลีจิตต์วัฒนเศรษฐ์. (2544, ธันวาคม). " แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสร้างเพื่อเด็กมิใช่ สร้างเพื่อใคร " วารสารวิชาการ, 4 (12), 29.
- บุษบา จันทรผ่อง.(2542).โครงการสุขภาพในโรงเรียน.ภาควิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี:สถาบันราชภัฏภูเก็ต.

- ประภาพรณ เสงี่ยมวงศ์.(2541)การศึกษาสภาพการจัดสิ่งแวดลอมและสิ่งแวดลอมศึกษาใน
โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิบูล สีหาพงษ์.(2546,มกราคม).วัฒนธรรมสภาพแวดลอมและค่านิยมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความเป็น
และความสุขของผู้เรียน.วารสารวิชาการ, 28.
- พนิต นันทาคินทร์. (2542) การบริหารบุคลากรในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2542). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7
กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- โยธิน พรหมบุตร.(2545). การจัดสิ่งแวดลอมเพื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษา
ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รวีวรรณ ชินะตระกูล. (2540). การศึกษากระบวนการสิ่งแวดลอม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์
รักชนก โสภาทิส.(2542). การมีส่วนร่วมและคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการอาชีวศึกษา
ของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดนครปฐม.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราตรี อาร่า.(2540). ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดลอม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์.
- โรงเรียนคลองลำโรง.(2550). ข้อมูลสารสนเทศโรงเรียนคลองลำโรง สมุทรปราการ. : ฝ่าย
วิชาการ. อัดสำเนา.
- วิชาการ .กรม. (2543). คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา "การจัดสิ่งแวดลอม
ในการเรียนการสอน" พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร.
- _____ . (2544). การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด : แนวทางสู่การปฏิบัติ . กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____ . (2545). วัฒนธรรมสภาพแวดลอมและค่านิยมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความเป็น
ความสุขของผู้เรียน. กรุงเทพฯ : กองวิจัย. กรมวิชาการ.
- _____ . (2545). คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสิ่งแวดลอมศึกษากรณีป่าชุมชน.
กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.

- วิทยา บุญศรีนุ้ย. (2545). **ความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วินัย วีรพัฒนนานนท์. (2537). **กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษา**. กรุงเทพฯ :โอเดียนสโตร์.
- วิภาเพ็ญ เจียสกุล .(2550). **สิ่งแวดล้อมสะอาดสดใสเด็กไทยแข็งแรง..สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อมอนามัย**
- ศึกษาศึกษา,กระทรวง.(2538) **แนวทางการปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์การศาสนา.
- ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม.กรม.(2538). **การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพฯ
- สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา. (2541) **บริหารศาสตร์** กรุงเทพฯ.
- สมบูรณ์ ธงสันเทียะ. (2540). **การศึกษาการจัดกิจกรรมรณรงค์และรักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนบ้านคำฮี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมศรี ศักดิ์รุ่งพงศากุล. (2542). **การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). **การเรียนรู้สู่ทักษะชีวิต**. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). **การนำมาตราฐานสู่โรงเรียนและห้องเรียน**. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). **มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ : สหายบล็อกและการพิมพ์.
- สุขวิช รังสิตพล. (2540). **กระทรวงศึกษาธิการ การศึกษาของชาติ**. กรุงเทพฯ .
- สุโขทัยธรรมมาธิราช มหาวิทยาลัย. (2540). **การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- (2541). **กฎหมายสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุชาติ โดมประยูร และเอมอัมมาฯ จัดมนบูรานนท์. (2544). **การบริหารงานในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ :ม.ป.ท.
- สุนีย์ มัลลิกะมาลย์. (2542). **การบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : นิติธรรม.

- สุพิชัย วิจิตรโสภณ. (2546). การจัดสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพระแสง. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- สุรัตน์ แสงอรุณ. (2539). การศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา ระดับชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 3-4 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริยงค์ ธรรมภรณา.(2546). การจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดพังงา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา.(2543,เมษายน).ห้องเรียนสร้างสรรค์ความรู้.วารสารวิชาการ.
- อนามัย ,กรม. (2542) แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมคุณภาพ. กรุงเทพฯ ฯ : ชุมชน
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อนันต์ หงษ์สง่า.(2549).การศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนเคหะ
บางพลี(10 ปี สปช.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- Conant. JB (1967) The Comprehensive : A Second Report Instant. New York :
McGraw-hill Book..
- Cronbach, L. J.(1990) Essentials of Psychological Testing .3rd ed . New York : Haper and
Row Publishers.
- Currid,Michel.1982. A study of planning at the school country level in the West of
Virginia.Dissertation Abstracts International. 43 (July) : 28-A.
- Dyar.1976 Assessing the environmental attitude and behavior of a seventh grade school
population. Dissertation Abstracts International 13 (May) : 34-A.
- James.Richmond M. 1977. A surver of environmental knowledge and attitude of fifth year
students in England. Dissertation Abstracts International. 21 (February) : 5016-A
- Johnson,James Baker.1973.Taxonomic and statistical of opinions.Attitudes.Scope and
selection in Mississippi .Dissertation Abstracts International. 34,8 (February) :
1911-1922

- Miller, John D. 1975. The Development of pre-adulthood toward environmental conservation and pollution school. **Science and Mathematic**. 10 (December) : 723-737.
- Woelber, L. (1979) A Planning Process : Creative Environment for Learning . **Dissertation Abstracts International**, 37 (10) 4121-4122- A.
- Young , Deidra J. (1994) " The Effect the Science Learning Environment on Science Achievement And Equity. **Dissertation Abstracts International**. 59 (18)1151-1152- A.

ภาคผนวก ก

หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ 0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงนริศรุจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

20 สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ชัชวาลย์ งามขำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวปฐมภรณ์ ศรีนทร์ตัน นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันกำลังทำการค้นคว้าอิสระเรื่อง "การศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2"

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าวของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040

โทรสาร 0-2472-5412

ที่ ศธ 0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

20 สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอลิขิตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์สกล รุ่งโรจน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวปฐมมาภรณ์ ศรีนพรัตน์ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันกำลังทำการค้นคว้าอิสระเรื่อง "การศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2"

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าวของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040

โทรสาร 0-2472-5412

ที่ ศธ 0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงศิริบุญศรี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

20 สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ชวพล บริวัตนะวงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวปฐมมาภรณ์ ศรีรินทร์ นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันกำลังทำการค้นคว้าอิสระเรื่อง "การศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2"

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าวของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040

โทรสาร 0-2472-5412

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1

คำอธิบาย

1. แบบสอบถามแบบนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1.1 สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนคลองสำโรงใน 4 ด้านคือ

- 1.1.1 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาดเป็นระเบียบ ปลอดภัย
- 1.1.2 ด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดี
- 1.1.3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- 1.1.4 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

2. แบบสอบถามแบบนี้เป็นแบบแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1

3. โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละข้อความ และโปรดตอบให้ครบถ้วนทุกข้อและตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อให้ผลการวิจัยมีผลสรุปที่น่าเชื่อถือได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม ดังนั้นคำตอบของท่านจะไม่มีผลเสียหายต่อตัวท่านหรือต่อโรงเรียนแต่อย่างใด

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งมา ณ โอกาสนี้คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาโดยส่วนรวมอย่างแท้จริง

นางสาวปฐมภรณ์ ศรีนทร์ดี

นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. อายุ

- 20 – 30 ปี
 31 – 40 ปี
 41 – 50 ปี

3. วุฒิการศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
 ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี
 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง

- ผู้บริหาร
 ครูผู้สอน

5. ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง

- ต่ำกว่า 10 ปี
 10 - 20 ปี
 มากกว่า 20 ปี

**ตอนที่ 2 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองสำโรง สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1**

คำชี้แจง โปรดพิจารณาถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียน
คลองสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ให้ตรงสภาพ
ความเป็นจริงในปัจจุบัน ข้อคำถามที่ท่านตอบแบ่งตามระดับคะแนนไว้ดังนี้

เกณฑ์การพิจารณา

5 หมายถึง ระดับปฏิบัติมากที่สุด	ร้อยละ 80 ขึ้นไป
4 หมายถึง ระดับปฏิบัติมาก	ร้อยละ 60 - 79
3 หมายถึง ระดับปฏิบัติปานกลาง	ร้อยละ 40 - 59
2 หมายถึง ระดับปฏิบัติน้อย	ร้อยละ 20 - 39
1 หมายถึง ระดับปฏิบัติน้อยที่สุดที่สุด	ร้อยละ 1 - 19

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติของโรงเรียน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาดเป็น ระเบียบ ปลอดภัย 1. โรงเรียนจัดให้มีการทำความสะอาด บริเวณโรงเรียน					
2. จัดห้องเรียนให้สะอาดและเป็นระเบียบ เรียบร้อย					
3. มีการทำความสะอาดโรงอาหารทุกวัน					
4. จัดห้องพยาบาลที่สะอาดปราศจากเสียง รบกวนผู้ป่วย					
5. โรงเรียนจัดให้มีที่กำจัดขยะเป็นสัดส่วน					
6. บริเวณที่น้ำดื่มพื้นสะอาดไม่เอะอะแอะ					
7. จัดให้มีการทำความสะอาดอาคารเรียนทุกวัน					
8. มีการทำความสะอาดห้องส้วมทุกครั้งที่ใช้					
9. มีการทำรั้วกันบริเวณโรงเรียน					
10. ปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อให้บริการ โรงเรียนร่มรื่น สวยงาม					
11. จัดให้มีระบบป้องกันน้ำท่วมขังบริเวณ โรงเรียน					
12. มีการบำรุงรักษาสภาพอาคารเรียนให้ ปลอดภัยอยู่เสมอ					
13. สนามเด็กเล่นสะอาด ไม่เป็นที่อยู่อาศัย ของสัตว์ร้าย					
14. มีครูเวรประจำวันระมัดระวังรักษาความ ปลอดภัย นักเรียนเล่นในสนามเด็กเล่น					
15. มีการตรวจอุปกรณ์สนามเด็กเล่นให้อยู่ใน สภาพสมบูรณ์พร้อมใช้งาน					

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติของโรงเรียน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
16. จัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเหมาะสม มิให้มีที่ล้นตาที่อาจเกิดอาชญากรรมได้					
17. มีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจมา ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันการถูกล่อลวง					
18. มีการประสานงานกับชุมชนและองค์กร ท้องถิ่นให้ช่วยดูแลเรื่องการถูกล่อลวง					
19. มีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจมา ให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการศึกษาเพื่อต่อต้าน การใช้สารเสพติดในเด็กนักเรียน					
20. โรงเรียนมีการจัดทำแผนรณรงค์ป้องกัน สารเสพติดในเด็กนักเรียน					
21. มีการออกระเบียบว่าด้วยการเข้า-ออก โรงเรียนของนักเรียน					
22. มีการตรวจสอบการเข้า-ออกของ บุคคลภายนอกอย่างเคร่งครัด					
23. ร่วมกับชุมชนจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ เวลาว่างให้เป็นประโยชน์					
24. สอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียน ทั้งในและนอกสถานที่					
25. มีการยกย่องนักเรียนที่มีความประพฤติดี					
26. มีความร่วมมือกับวัด ชุมชน จัดกิจกรรม ส่งเสริมความประพฤติที่ดีของนักเรียน					
ด้านการจัดระบบสาธารณสุขปลอดภัย					
27. โรงเรียนมีการติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าตาม มาตรฐานการไฟฟ้า					
28. มีการศึกษาวิธีการช่วยคนถูกไฟฟ้าดูด					
29. โรงเรียนมีระบบป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร					

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติของโรงเรียน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
30. มีการให้ความรู้ข้อระวังอันตรายจากไฟฟ้าแก่นักเรียน					
31. โรงเรียนมีน้ำประปาที่สะอาดให้นักเรียนใช้อุปโภคบริโภค					
32. อาคารเรียนมีการติดตั้งก๊อกน้ำให้เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน					
33. โรงเรียนติดตั้งเครื่องกรองน้ำเพื่อบริโภค					
34. ห้องน้ำห้องส้วมติดตั้งก๊อกน้ำห้องละ 1 ชุด					
35. สนามโรงเรียน สวนหย่อม แปลงเกษตร ติดตั้งก๊อกน้ำแห่งละ 1 ชุด					
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้					
36. มีการจัดห้องพักครูให้เพียงพอกับครู					
37. จัดให้มีน้ำดื่มที่สะอาดบริการในโรงเรียน					
38. มีห้องน้ำห้องส้วมเพียงพอกับครู					
39. มีน้ำดื่มที่สะอาดเพียงพอกับครู					
40. จัดทำอุทยานการศึกษานอกห้องเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้					
41. มีการจัดสวนหย่อมเป็นแหล่งเรียนรู้					
42. จัดให้มีน้ำพุในสวนหย่อมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน					
43. บริเวณโรงเรียนจัดให้มีที่นั่งอย่างเพียงพอ					
44. โรงเรียนมีถึงขยะเพียงพอกับจำนวนขยะ					
45. โรงเรียนมีการจัดห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน					
46. โรงเรียนมีสนามกีฬาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้					

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติของโรงเรียน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
47. จัดให้มีมุมพักผ่อนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
48. จัดให้มีป้ายคำขวัญของนักเรียน					
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้					
49. นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดตกแต่งห้องเรียนด้วยทุกครั้ง					
50. ห้องเรียนได้รับการรักษาความสะอาดที่ดีพอให้นักเรียนได้นั่งเขียน นอนอ่านหนังสือเหมือนอยู่ที่บ้าน					
51. มีวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานของครูอย่างเพียงพอ					
52. ในห้องเรียนมีเครื่องฉายวิดีโอทัศน์ใช้เพื่อสื่อการเรียนการสอนของนักเรียน					
53. ห้องเรียนมีระดับความสว่างหรือความเข้มของแสงเพียงพอ					
54. โต๊ะครูจัดวางในตำแหน่งที่เหมาะสมมองเห็นนักเรียนได้ทั่วถึง					
55. จัดห้องเรียนได้ปลอดภัยไม่มีอันตรายจากของมีคม					
56. ที่นั่งเรียนเปลี่ยนแปลงได้ตามกิจกรรมการเรียนการสอน					
57. จัดมุมแสดงผลงานในห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง					
58. โต๊ะเก้าอี้นักเรียนมีน้ำหนักและขนาดเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติของโรงเรียน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
59. จัดมุมเสริมความรู้เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ได้ตลอดเวลา					
60. ครูและนักเรียนร่วมกันจัดป้ายนิเทศได้สวยงามและประหยัด					
61. นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดแสดงผลงานของนักเรียน					
62. มีจำนวนครูตามเกณฑ์กับจำนวนนักเรียน					
63. ครูมีบุคลิกภาพและพฤติกรรมที่ดีกับนักเรียน					
64. ครูแต่งกายสะอาดเรียบร้อยเป็นตัวอย่างที่ดีกับนักเรียนได้					
65. ครูให้ความยุติธรรมกับนักเรียนทุกคน					

ภาคผนวก ค
หนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญบุรี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

1 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองลำโรง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด

ด้วยนางสาวปฐมาภรณ์ ศรีนทร์ดี นักศึกษาลูกสุดครูศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้เสนอวิทยานิพนธ์(แผน ข) เรื่อง การศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนคลองลำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จึงใคร่ขอความร่วมมือมายังท่าน ขออนุญาตแจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้ประสบความสำเร็จไปได้ด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นียม นียม)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5000

โทรสาร 0-2472-5712

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวปฐมภรณ์ ศรีนทรรัตน์
วันเดือนปีเกิด	20 ธันวาคม 2504
สถานที่เกิด	จังหวัดสมุทรปราการ
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูชำนาญการพิเศษ (คศ. 3)
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนคลองลำโรง ตำบล เทพารักษ์ อำเภอ เมือง สมุทรปราการ
ประวัติการศึกษา	
2521	ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
2525	ปริญญาการศึกษาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
2550	ประกาศนียบัตรบัณฑิตการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ประวัติการรับราชการ	
2528	อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนวัดคอกวัว สุพรรณบุรี
2531	อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนคลองกันยา สมุทรปราการ
2543	อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนคลองกันยา สมุทรปราการ
2549	ครูชำนาญการ โรงเรียนคลองลำโรง สมุทรปราการ
2550	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนคลองลำโรง สมุทรปราการ